48րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1046 Կ. ՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1 ԴԵԿՏ. 1904 23 ՌԱՄԱԶԱՆ 1322 = 18 ԹԵՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس فرید
ادارهخانهسی بابعالی جادهسنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՒՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Անցեալ շաբթու Պոլսոյ հայ հասարակութիւնը իր մէջէն կորսնցուց արուեստագէտ մը, Մելքոն Տիրացուեան, որուն մահուան առջեւէն եթէ անյիշատակ անցնէինք, անիրաւութիւն մը կատարած պիտի ըլլայինք։

Մելքոն Տիրացուեան ծնած էր մայրաքաղաքիս մէջ, 1837ին, աղքատ՝ բայց համեստ ընտանեաց զաւակ։ Անոնք որոնց բախտը չժպտիր, ներքին բուռն զգացում մը կ'ունենան դաստիարակելու իրենց զաւակները, որոնցմէ կը սպասեն իրենց ապագայ երջանկութիւնը։ Այդ զգացումէն Աչճի Ղազարոս — այդ էր հօրը անունը — հինգ զաւակներու տէր, նիւթական ամէն զրկանք աչքի առած՝ կը յաջողի անոնցմէ երկուքը ղրկել Վենետիկ, Մելքոնը Ս. Ղազարի վանքը, եկեղեցական վիճակը ընդգրկելու, միւսն ալ Մուրատ Ռափայէլեան վարժարանը։

Մելքոն չկրնալով հաշտեցնել վանական սքեմին հետ այն երազուած փառքը, զոր նկարչի վրձինը իրեն կը ներշնչէր, ստիպուեցաւ զայն թողուլ, և իր փափագով փոխադրուեցաւ Ռափայէլեան վարժարանը, ուր սկսաւ կատարելօրէն աշխատիլ նկարչութեան և անոր բոլոր նրբերանգներուն մէջ թափանցելու։

Ռափ. Վարժարանի նախկին աշակերտները մեծ գովեստով կը յիշատակեն պատկառելի Մխիթարեան մը, Ն. Աբրահամ Ճարեան, բանիբուն և հմուտ դաստիարակ մը, որ իր տեսչութեան շրջանին մէջ ազգին կ'ընծայէր ա՛յնքան ընտիր աշակերտներ, որոնք յետոյ պետական պաշտօններու և գրականութեան մէջ բարձր դիրքեր գրաւեցին։ Ասոնց մէկն էր նաեւ Մելքոն էֆ. Տիրացուեան։

Տիրացուեան իր դպրոցական շրջանը բոլորելով՝ անցաւ Վենետիկի Ճեմարանը, խորապէս ուսումնասիրելու համար նկարչութեան փափուկ ու դժուարին արհեստը զոր իր բովանդակ կեանքին առարկայ պիտի ընէր։ Ան ունեցաւ երկու քաջ Իտալացի վարպետները, Գրիկորէթթի և Ձիովաննինի, որոնց դիտողութիւններուն հետեւեցաւ քայլ առ քայլ։ Յաջողութիւնը զոր ունեցաւ իր արհեստին մէջ պարծանք կը բերէ իր ցեղին։ Այնպէս ճիշդ և խղճամիտ էր ընդօրինակութեանց մէջ, որ հոյակապ նկարիչները անգամ չէին կրնար որոշել բնագիրը ոչ բնագրէն, և այս անտեղութեանը առաջքը առնելու համար, ստիպեցին զինքը որ իր ընդօրինակած պատկերները բնագրէն մեծ կամ փոքր չինէ, իբ հաստատութիւն ըստ մասին կ'արժէ որ միջադէպ մը յիշատակենք։ Հայ ականաւոր ծովանկարիչն՝ Այվազովսկիի երկու գեղեցիկ նկարները անցնելով Տիրացուեանի ձեռքը, այնպիսի ճշգրտութեամբ օրինակած է, որ Ամերիկացի մը այդ երկու բնագիրները գնելով՝ Ամերիկա կը տանի։ Տարիներ վերջ, ուրիշ Ամերիկացի մըն ալ օրինակներ գնելով կը տանի իր երկիրը և այս երկու գնողներու մէջ մեծ վիճաբանութիւն կը բացուի՝ լուծելու թէ ո՛րն է բուն բնագիրը։

Տիրացուեան որչափ որ ապրեցաւ գեղարուեստական աշխարհին մէջ, իր յարատեւ ջանքը եղաւ քաջ օրինակող մը ըլլալ, և միթէ վարպետը պէտք հասկնալ և ճշգրտօրէն օրինակել նուազ առաւելութիւն մըն է քան յղանալը։

Ի դարձին իր ծննդավայրը, իր բոլոր առոյգ ոյժերը նուիրեց այն Մխիթարեանութեան որմէ ստացաւ իր մտաւոր զարգացումը։ Երեսուն և աւելի տարիներ դասախօսեց Պանգալթիի, Վենետիկի Մխիթարեանց վարժարանը։ Երբեք վարժապետ մը այնքան չսիրուեցաւ և չյարգուեցաւ իր աշակերտներէն, որքան այդ զգայուն բայց միանգամայն բարի նկարիչը։

Իր կեանքի վերջին տարիները մեկուսացաւ իր ընտանիքին մէջ և առանձնական գործերով զբաղեցաւ։ Սակայն այդ մեկուսացումը չարգիլեց զինքը Հայ մանկուոյն օգտակար ըլլալէ։ Մխիթարեանք զայն դիւթած էին, Վիեննայի Հարք եւս զայն գործածեցին, որոնց մօտ ալ սիրուն յիշատակներ թողած է այդ հայ տաղանդը։ Սիրուած նկարչին գործերը բազմաթիւ են, կապարեայ դրչի աշխատութեան և իւղանկարի՝ որոնք անմոռանալի կոթողներ պիտի ըլլան իրեն յիշատակին և որ միշտ թարմ պիտի մնայ գիտական շրջանակին մէջ։ Իր գործերուն մէկ մասը, զորս օրինակած էր Վենետիկի ճեմարանէն, այրեցան հրդեհէ մը։

Իր գլխաւոր գործերը կը գտնուին Ռոկքեբրանի, Վրայեաց Ենիքէօյի եկեղեցիներուն և Նորատունկեանց, Կիւլպէնկեանց ապարանքներուն մէջ։ Հայ-Հռոմէական Պատրիարքարանին դահլիճին գլխաւոր զարդն է Սզարեան Կաթողիկոսին բնական մեծութեամբ նկարը որ եղած է հանգուցեալին ճարտար վրձինէն։

Զայն կորսնցնելու ցաւին մէջ եթէ մխիթարական կէտ մը կայ, այն ալ սա է թէ իր ձեռնասուն աշակերտներէն շատերը այսօր բարձր դիրքեր բռնած են թէ՛ Եւրոպիոյ և թէ Արեւելքի մէջ։ Ինչպէս Էտկար Շահին և Կարապետ Ադամեան Բարիզի մէջ և Էմին ճարտարապետ Պոլսոյ մէջ։ Երկու նկարիչ սաներ ալ թողու հանգուցեալը, Սանոյեան և Ստեփանեան, ողբացող իր քաղցր և անմոռանալի յիշատակին որոնք կը խոստանան իրենց վրձինով հանգուցեալին տաղանդը վերակենդանացնելու։

ԱՐԱՔՍ

ՀԱՊԷՇԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ(10)

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՀԱՐԲԱՐ ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Վրանէն մեկնելով շարունակեցինք բարձրանալ լեռն ի վեր։ Քանի կը բարձրանայինք, անտառը կը վեհանար, ծառերը կը խոշորնային։ Երբ գագաթ հասանք, լմնցաւ ծառաստանը, բայց յանկարծ մեր աչքին պարզուեցաւ լայնատարած արօտ մը և անհամար գիւղերու շղթայ մը որ հորիզոնին տարածութեան վրայ կը կորսուէր։ Մենք կը կարծէինք թէ լեռ մը կ'ելլայինք. մինչդեռ այս ընդարձակ արօտավայրին քղանցքը կը մագլցինք եղեր։ Տեսարանին գեղեցկութիւնը ուրիշ երանգ մը ստացաւ կարծես, ինքզինքս Ռումելիի կամ Անատոլուի ամէնէն արգաւանդ, մարդաշատ և շէն մէկ կողմը կը կարծէի։ Գիւղացիները մէկ մէկու մօտ, հիւղակները կանճնուոր, այր, կին, երիտասարդ ու ծեր արտերուն մէջ կ'աշխատէին և տղաքը անասուններու ձագերուն հետ կը վազվռտէին կը խաղան։ Այս աշխատասէր համայնքը փայտեայ բրիչներով կ'աշխատի, արտերը փայտէ արօրներով կը հերկէ։ Ասոնք ամբողջովին Իսլամ են և կը պատկանին Կալլա ցեղին։ Կովեր, եզներ, ոչխարներ, այծեր, խումբ խումբ զմրուխտի պէս խոտերուն մէջ կը գլտորին, կ'արածին։ Էրիկ մարդիկ կէս մէջքերնէն վեր մերկ են, կիներն ու աղջիկները կիսամերկ վիճակի մէջ կ'աշխատին։ Վայրի աղաւնիի տարմեր մէկ արտէն միւսը կը թռչտին։ Առիթէն օգտուելով քանի մը աղաւնի զարկինք։

Ժամը 2ն էր, երբ հասանք այն կէտը, ուրկէ կը բաժնուէին Հարրար և Ատիս-Ապապա տանող ճամբաները։ Բայց որովհետեւ Հարրար պիտի երթայինք ճամբորդութեան պէտքերու հոգացման համար, հետեւաբար անոր ճամբան բռնեցինք։ Հասկցայ թէ մայրաքաղաք երթալու համար երեք ճամբայ կայ եղեր, բայց ներկայ եղանակին էն յարմարը Զըր-Զըրի ճամբան է։ Այս տեղերէն ուղտ չկրնար երթալ, խիստ սեպութեան և խորդուբորդութեան պատճառաւ, բայց միւս ճամբաներուն պէս տաք, ջերմոտ և անջրդի չէ։ Մօլեզրէն մինչեւ ճամբաներու բաժանման վայրը հեռագրական ձողերը երկաթէ էին, անկէ անդին փայտէ ձողերով կը շարունակուէին։

Քիչ մը առաջանալէ և փոքր զառիվայր մը իջնելէ ետք տեսանք գեղեցիկ և հայելափառ լիճ մը, զոր Հապէշները կը կոչեն «Հէրամայ լիճ»։ Քանի մօտեցանք, վայելեցինք նաեւ այն բնական դիւթիչ պատկերը որ կը շրջապատէր զայն։ Լիճը գրկուած էր կանանչաւէտ բլուրներու շարքով մը որոնց հեղեղատները անձրեւին անուշ ջուրը կը տանէին կը թափէին չորս երկուք ու կէս քիլոմէթր երկայնքով և մէկ քիլոմէթր լայնքով այս լիճին մէջ։ Ջուրին երեսը հազարաւոր վայրի սագեր ու բադեր կը լողան, որոնց բոյները և ձագերը եղերքի սիզուտքին մէջ կը տեսնուէին։ Մեզի հետ ճամբորդող Իպրահիմ էֆ.ի հետեւողը, նոյնպէս Արնաւուտ երիտասարդ մը, քանի մը անգամ հրացան պարպելով բաւական մը բադ ու սագ թէեւ զարկաւ, բայց ամէնքը ձեռք չկրցինք անցընել. Կալլա տղեկ մը անմիջապէս շապիկը հանեց և պատրաստակամութիւն յայտնեց որսերը լիճէն բերելու։ Ասոր վրայ ես ալ զարկի քանի մը հատ և ամէնքը 10 հատ եղաւ. աւելի պէտք չունէինք։ Խե՜ղճ թռչուններ, ա՛յնքան միամիտ և անգէտ են որ, հրացանը կը պարպուի, բայց չեն փախչիր։ Ի՛նչ ըլլալը չեն հասկնար ու միայն կը գոհանան «վաք վաք»ներով. որովհետեւ հոս փամփուշտը արժէքաւոր և միսը առատ ըլլալով, տեղացիք հրացան չեն պարպեր թռչուններուն վրայ։ Միայն տարին անգամ մը օտար զբօսաշրջիկ մը երբ անցնի, այն կ'որսայ։

Հէրամայա լիճը ծովի մակերեսէն 250 մէթր բարձր ըլլալով, իրիկուան մօտաւորութեան պատճառաւ զովութիւնը շատցաւ։ Կալլաները արտերուն մէջէն մեծ փոսեր փորած են, ուր կը հաւաքեն անձրեւի ջուրերը, թէ՛ գործածելու և թէ ոռոգելու համար։

Այս միջոցին Հարրարի բնակիչներէն Օսմ. հպատակ Կեսարացիներ, Այտընցիներ, Քիւրտ և Արնաւուտ քանի մը հեծեալ մեզի դիմաւորեցին, ժամանումիս լսած ըլլալով։ Ասոնց հետ քիչ մը ուղեկցելէ ետք, գիշերելու համար որոշեցինք հօգուն ջուրի մը հանդիպակաց բարձր բլուրի մը կողը։ Հովը ուժգին կը փչէր։ Մինչեւ որ ուղտերն ու վրանները հասան, մնացինք։ Անասուն կրակ մը վառելով կերակուրները եփեցինք, մենք տաքցանք, կանուխ մը պառկեցանք։ Գիշերը անձրեւ տեղալով ցուրտը աւելցաւ։ Ասոնց ձմրան ֆանելաները և հագուստները հագանք։ Բարի գալստեան եկողները ըսին թէ Հարրարի մէջ փայլուն ընդունելութիւն կը պատրաստուի։

Հետեւեալ առտու, Մայիս 11, Եւրոպայեթի, վրանները քակեցինք, ճամբայ ելանք։ Թէեւ խոնաւութենէն յոգնատաղի ենթարկուեցայ, մարմինս ամէն կողմերը կը ցաւէին, բայց ակռաս սեղմեցի։ Հարրարի մէկ ու կէս ժամ մնացած, հանդիպեցանք Մէքքէցի, Մէտինէցի, Անատոլուցի, Արաբացի և Հնդկաստանցի բազմութեան մը, շատերը հեծեալ, շատերը հետիոտն, զէնք պարպելով և երիտասարդները խրախճանութիւններ ընելով։ Դաշտը բազմութեամբ լեցուած էր, կարծես Հարրարի մէջ կիներն ու տղաքը մնացած էին միայն։ Դիմաւորութիւնը խիստ փայլուն էր։ Կառավարութիւնը դեռ իր պաշտօնական հիւրամեծարները չէր ղրկած և ժողովուրդը իր զգացումին հետեւելով ըրած էր այս։ Ձիանդիկներուն հիւրամեծարութիւնը անմոռանալի էր։ Մեր վրայ զանազան անուշահոտ ջուրեր կը սրսկէին, քըրտինքնիս սրբելու համար յամպար, մուշկ բուրող մետաքսեղէն թաշկինակներ կը նուիրէին, ծաղկեփունջեր կը մատուցանէին և այս տեսակ մեծարանքներ։

Այսպէս, շարունակեցինք մեր ճամբան դէպի Հարրար։ Երբ ժամ մը մնաց, ամէն քառորդ ժամը անգամ մը, խումբ մը հապէշական զօրքեր բարեւելով մեզի կը միանային։ Քաղաքին դուրսը 2000ի չափ զօրքեր բարեւի կեցած էին։ Երբ մօտեցանք, անասուններէն իջնելով ուղղուեցանք անոնց մեծերուն, որոնք ալ դէպի մեզ գալով, իրարու միացանք մեծ բարացատնի մը մէջ։ Ասոնց գլխաւորը Ռաս Մաքօ՛նէնին փոխանորդը Փնազմաճ Ճէնմին էր և երկրորդ փոխանորդ Գալմիրասի Շէֆա, և ուրիշները։ Փընազմաճ Ճէնմի յայտնեց թէ Ռաս-Մաքօնէն Ատիս Ապապա մեկնելէն առաջ իրեն պաշտօն յանձնեց դիմաւորել և իր բարեւներն ու յարգանքները ընծայել օսմ. պատուիրակութեան։

Քաղաքէն մտած առեւտուր բարձրադիր դիրքէ մը սկսաւ թնդանօթ արձակուիլ։ Թնդանօթի գոռիւնին միանալով ժողովուրդին հետաքրքիր աղմուկները և ամբոխին թմբուկները, երկիրը դղրդելու կը վերածէին կարծես։ Տանիքները կիներով և տղաքներով ողողուած էին։ Ասոնք թէ՛ կը դիտէին և թէ մեզ բարեգալուստ մաղթելու համար, ամէնքը մէկէն «լոլոլո» կանչերը կը բարձրացնէին՝ մեղմօրէն թընդացնելով։

Ռաս-Մաքօնէնի պալատը պիտի իջեւանէինք, այնպէս որոշուած էր, որով հոն ուղղուեցանք։ Պալատին մէջ մեր հիւրամեծարները մեզ ներկայացուցին տրամադրելի եղած պաշտօնեաները։ Անգլիական, Ֆրանսական և Իտալական հիւպատոսները այցելեցին որոնցմէ շահեկան տեղեկութիւններ քաղեցի։ Հիւրամեծարս յայտնեց թէ մեր խոհանոցին համար եզ մը, ոչխարներ, գառնուկներ, խաղողի կողովներ, մոզ և այլն բերուած են։ Եզը Տէրբէրպէրվէէն մեզի ընկերացող զօրքերուն և սպասաւորներուն տալ տուի։ Անմիջապէս կտրեցին, քերթեցին և տաք տաք սկսան լափել, հում միս ճակի մէջ։ Վախնալով որ դեռ կուզեն, անմիջապէս պատուհանէս քաշուեցայ։

Հիւրամեծար-թարգմանս տեղւոյն երեւելիներէն Սէյտ Մէհմէտ-էլ-Նաքիպ անուն սիրուն և խիստ քաղաքավար երիտասարդ մըն էր։ Իր միջոցաւ ճամբորդութեան պիտոյքներուս պակասները լրացուցի։ Որոշուեցաւ որ Եր. օր մեկնինք Ախսէմպապա։

ԶՕՐ. ՍԱՅԸԴ ԷԼ-ՄՈՒԱԷՅԷՏ ՓԱՇԱ
Պուլկարիոյ Օսմ. Քօմիսէր

ՀԱՅ - ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Պրուսայի Աւետարանական Որբանոցին տնօրէն Վեր. Գ. [illegible] հետեւեալ նամակը կ'արտատպենք «Բիւրակն»է, իր շահեկանութեանը համար։

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ԱՌ «ՄԻՀՐԱՆ»

Ձեր «Նօթեր»ը հաճոյք կը պատճառեն ինծի, խթաններ են անոնք հասկցողին. նետեր են անոնք, սակայն առանց նշանառութեան արձակուած։

Սիրելի Միհրան, ես չեմ ուզեր որ մեր եկեղեցականները անպատճառ Գերապատիւ կոչուելու են, այլ այդ խնդրին անկարեւոր խնդիրով սա ամենակարեւոր խնդիրը մէջտեղ նետած եմ թէ, ինչո՞ւ մեր ազգ. դարաւոր բարի սովորութիւնները անարգանօք մէկդի նետենք և անոնց տեղ բոլորովին օտար ձեւեր որդեգրենք։ Ասոր վրայ է որ կ'ուզեմ ծանրանալ և դուք բոլորովին կ'անտեսէք այս բանը։ Խնդիրը յուզողը «Հայ Բողոքական» մըն էր, որ Թերթերու մէջ Աւետ. Հայկը յարանուանական, ժողովական, երէցական կը կոչէ։

Արդ՝ մենք յարանուանական չենք, ժողովական, երէցական չենք և չենք ալ կրնար ըլլալ. մենք արձանագրեալ ենք պաշտօնական տոմարներուն մէջ «Հայ Աւետ. Եկեղեցի Թուրքիոյ»։

Ուստի բնաւ արտօնուած չենք ու և է յարանուանութեան ձեւեր որդեգրելու։ Մեր միակ պարտքն է, ինչպէս ըսած ենք «Հայ Բողոքական» անունին տակ ծածկուած յօդուածագրին, Ազգ. Եկեղեցիին ներքին ու արտաքին եկեղեցական հոգեւոր վարչութիւնը լաւ ուսումնասիրել, պէտք եղած բարեփոխութիւնը ընել և անոր համեմատ կառավարուիլ մեր եկեղեցական գործերուն մէջ։ Ահա այս է կէտ նպատակին և դուք, ասոր ուղղեցէք ձեր սուր նետերը։

Իբր երեք քառորդ դար է որ, ուրոյն եկեղեցի համայնք մը ճանչցուած ենք և այս եկեղեցական կենսական խնդիրները դեռ լուծուած չըլլալով, աղէկ չէ եղած։ Եթէ կ'ուզէք մեր (Հայ Բողոքական) համայնքին այժմու և առաջուան կրթական ու կրօնական վիճակին խիստ բացորոշ յատկանիշը ունենալ, հաճեցէք բանալ Գիրք Դատաւորաց գլուխ ԻԱ. համար 25, ուր գրուած է. «Ամէն մարդ իր աչքին

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 224

[illegible]

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՎԷՊ

[illegible]

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԲ.

Պառաւ մօրաքոյրը, որպէս թէ անգիտանալ կեղծելով ոսկերիչին ընտանիքին մտադրութիւնը, դրացուհիին երկրորդ այցելութեանը պահուն աւետեց անոր թէ Պօղոսիկ փոխարինութիւն մը ընել ուզելով անոնց իրեն մատուցած երեխեր բարիքներուն, կը խոստանայ երկու հարիւր ոսկիի նուէր մը ընել Թագուհիին, անոր յարմար երիտասարդի մը հետ ամուսնանալու պարագային։ Ոսկերիչին կինը գիտնալով պառաւին միամտութիւնը, բան չըսաւ անոր, բայց հասկցաւ որ Պօլի փափկանկատ մէկ մերժումն էր այս առաջարկը, Թագուհիին հետ ամուսնանալէ ազատելու համար։ Թէեւ աւանկ փեսացու մը կորսնցնելը ծանր վէրք էր իրենց, սակայն նկատելով որ անջրպետը խիստ մեծ է իրենց ու երիտասարդին միջեւ, գոնէ երկու հարիւր ոսկին չկորսնցնելու դիտումով՝ պահեց զգացումները ու երախտագիտութիւն յայտնեց երիտասարդին, զիրենք մոռցած չըլլալուն համար։ Դրացուհին՝ իրիկուան ամուսնոյն ալ հաղորդեց իրողութիւնը որ թէեւ նախապէս զայրոյթ արտայայտեց, բայց ետքը կնոջը տուած բացատրութիւններուն վրայ, դրամական այս փոխարինութեամբ գոհացաւ, վստահ ըլլալով որ, աւանկ հնչուն յառաջաբանէ մը ետք, դիւրին պիտի ըլլար ընտանեկան յարաբերութեան մտնել Պօղոսիկին հետ ու անոր անբաւ հարստութենէն օգտուիլ, այլ և այլ պարագաներու մէջ։

Երկու ամուսիններ՝ վառ պահել ուզելով իրենց յարաբերութիւնը Պօլի հետ, մէկ քանի օր ետք երբ ծառաները եկած պառաւ մօրաքոյրը վերջնականապէս Բերա կը փոխադրէին, մեծ փութաջանութեամբ օգնեցին անոր և հետեւեալ իրիկունն ալ իրենք մէկէն Բերա՝ Սաղաթէլեանի բնակարանը գացին, շնորհակալութիւն յայտնելու համար Պօլի՝ իրենց նկատմամբ ցոյց տուած հոգածութենէն ու համակրանքէն։

Թագուհիին խղճի խայթ մըն էր նախկին ապահովագրողին համար, որ հիմա այս բեռէն ալ երկու հարիւր ոսկիով ազատելէն վերջին ծայր գոհ, ներողամիտ ազնուականութեամբ հիւրասիրեց նախկին դրացիները, զորս գիտէր վար դրաւ և Բերայի այլ և այլ զբօսավայրերը պտըտցնելէ ետք, հետեւեալ օրը երբ կը մեկնէին կրկին թախանձեց որ հօրը գալէն ետք ալ չմոռնան զիրենք ու մօրաքոյրը և յաճախակի այցելեն իրենց։

ԺԳ.

Պ. Սաղաթէլի Կ. Պոլիս ժամանելու օրերը կը մօտենային, Հրաչեայ ու Բօլ սրտի մեծ անձկութեամբ պատրաստութիւններ կը տեսնէին պաշտօնական մեծարանքներով ընդունելու մեծահարուստ հիւրը, որուն հռչակը իրմէ առաջ տարածուած էր մայրաքաղաքիս ամէն դասակարգին մէջ։ Դանիարայ՝ Պոլիս հաստատուելէն ի վեր բաւական ընդարձակած էր յարաբերութեան սահմանը. առեւտրական ու նախարարական հրապարակին վրայ անուն ու դիրք կան ոգին արժէքը, ուրկէ վերջին ծայր զգածուած էր Հրաչեայ և կը փափագէր որ իր կողմէն ամէն ձեռքէն եկածը ընէր նիւթապէս թէ բարոյապէս փոխարինելու վաճառականին իր նկատմամբ շռայլած բարիքներուն։ Ուստի Պ. Սաղաթէլի Նիւ Եօրքէ մեկնած օրէն իսկ փափկութեամբ զգացուցած էր բարեկամներուն թէ, վերջին ծայր գոհ պիտի մնար, եթէ իրեն հետ դիմաւորելու երթային [illegible]։ Այս պատճառով բազմաթիւ շքեղութիւններ պատրաստուած էին, ու առաջին ազդարարութեան կը սպասէին, Պ. Սաղաթէլի ընդառաջ երթալու համար։

Բերայի մէջ մասնաւոր բնակարան մը ունենալէ ետք, թէ՛ Բօլ և թէ Հրաչեայ, ազգային շրջանակներու մէջ ալ ծանօթ դէմք մը դառնալ սկսած էին արդէն։ Բարօղէշ, աւագերեց, Թաղ. Խորհուրդ ամէնքն ալ համակրական զգացումներ առնելու հետամտութիւն կը ցուցնէին երկու երիտասարդներուն, որոնց հնչուն կերպով արտայայտելով իրենց իրապէս բարձր դիրքը, հետզհետէ կը մեծնային թաղին մէջ հանրութեան աչքին։ Հրաչեայ այս դասակարգն ալ պատրաստած էր Սաղաթէլի արտակարգ ընդունելութիւն մը ընելու, հետեւաբար ամէն բան կարգին էր և կը մնար Պ. Սաղաթէլի վերջին հեռագիրը, որպէս զի Հրաչեայ ցուցադրէր ինքզինքը անոր առջեւ։

Երկու երիտասարդներուն այս պատրաստութիւններուն մէջ ուրիշ հեռագիր մը կանխեց Պ. Սաղաթէլը։ Ինչպէս ընթերցողները պէտք է յիշեն, կեղծ Հրաչեայ Դանիարայ՝ ծխախոտի Հրաչեան Վիեննա ղրկած էր, որպէս զի այն տեղէն ծանուցանէ իր մայրաքաղաքը գալը իբրեւ Արշակ Էլմօնեան։ Արդ, հասաւ անուանափոխուած Արշակ Էլմօնեանի հեռագիրը, որով կը ծանուցանէր իր Վիեննայէն դէպի Պոլիս մեկնած ըլլալը։

Բօլ արդէն տեղեակ էր գաղտնիքէն, ուստի Հրաչեայ ծրագրած գործը յաջողցնելու դիտումով, կեղծ Էլմօնեանի հեռագիրը տուած իրիկունն իսկ Բօլը հետն առած, Պարգեւեանի բնակարանը այցելութեան գնաց։ Սաղաթէլի զաւակը առաջին անգամ ըլլալով այցելութեան կ'երթար [illegible] բնակարանը, ուր Վարդանոյշը պիտի տեսնէր իր նոր դիրքին բարձրանալէն ի վեր, այս առթիւ վերջին ծայր յուզուած էր ու մտատանջութենէ մը պաշարուած։

(Շարունակելի)

հաճոյ եղածը կ'ընէր»: Երկրպագութեան մէջ չկայ միօրինակութիւն: Խորհուրդները կը կատարէ՝ եկեղեցականներէն մէկը՝ այսպէս, միւսը այնպէս. պսակ, թաղում՝ նոյնպէս: Մէկը չարական երգել կուտայ, ուրիշ մը եկեղեցական տարազով բեմ կ'ելլէ:

Իզմիրի Հայ եկեղեցին չէ կարող ինքնաբերաբար երգեհոն մը իսկ դնել եկեղեցիին մէջ, առանց հայրապետական արտօնութեան: Մեր (Հայ բողոքական) ժողովուրդներէն ոմանք իրենց քարոզիչներուն գերի են եղած և չեն կրնար ուրիշ մը հրաւիրել. մինչ Ազգ. եկեղեցիին մէկ «ելեալ գայլեա»ը կը բաւէ էն պատկառելի եկեղեցականը՝ իսկոյն իր թաքստոցէն դուրս հանելու:

Վարդապետական մասին մէջ ալ ամէն մարդ «իր աչքին հաճոյ եղածը կ'ընէ»: Անգլիական եկեղեցին իսկ ունի իր «Ժամագիրք»ը որ ամէն անհատի ձեռքը կը գտնուի և ուր ամփոփուած է հաւատքի վերաբերեալ ամէն վարդապետութիւն և կը սկսի այսպէս. «Ան որ կ'ուզէ հոգեւորապէս փըրկուիլ, պարտի նախ և առաջ կաթուղիկէ հաւատքը ունենալ... Եւ կաթուղիկէ հաւատքը այս է»... Եւ կը թուէ զայն ներկայացնող բոլոր վարդապետութիւնները և կ'աւարտէ ըսելով. «Այս է կաթուղիկէ հաւատք. և ով որ անոր հաւատարմութեամբ չհետեւի անկարելի է որ փրկուի»: Վերջերս Աւետաբեր ամբաստանուեցաւ թէ Տարվինականութիւն, Միադաւանութիւն են. կը տարածէ. ի սրտէ կը ցաւինք մեր պատուական թերթին համար, որ իր Յիսնամեակը այսպիսի արատով մը պիտի տօնէ. կը կարեկցինք իր համակրելի ծերունազարդ խմբագրապետին՝ Տօքթ. Գարնըմի և իր օգնական մեծանուն Գեր. Բրոֆէսօրին, Բրոֆ. Գրիգորեանի: Զենք կասկածիր վայրկեան մը անոնց ուղղափառութեան. հաւատոյ վարդապետութեանց միօրինակութեան պակասն է որ կասկածանքի կ'ենթարկէ աստուածաբանական կնճռոտ խնդիրներով հանրութեան առջեւ ելլողները:

Ահաւասիկ, սիրելի Միհրան, մեր ներկայ կրօնական վիճակը. պիտի ըսէք թէ դարմանը գտնել անհնարին է:

Ներեցէք որ ըսեմ թէ չատ կը սխալիք. անկարելի չէ, որովհետեւ դրամի պէտք չկայ: Ունինք չորս Սինոդներ. լա՛ւ, թող անոնք «աղօթքով և ծոմապահութեամբ» նման Առաքեալներուն՝ Վերնատան մէջ, և անաչառ խնամով քննեն մեր Ազգ. Եկեղեցիին դարաւոր փորձառութեամբ հաստատուած եկեղեցական ներքին և արտաքին կարգադրութիւնները. իւրաքանչիւրը Սուրբ Գրոց ստոյգ ու ճշմարիտ փորձաքարին միջոցով քննելով: Թող Սինոդները ասիկայ ընեն առանձին, իւրաքանչիւր Սինոդ իրենց տեղը, գրութեան առնեն իրենց տեսութիւնները, համոզումները և որոշումները: Ապա թող ղրկեն այդ գրութիւնները հեռանիստ և Աստուծոյ հոգիով լեցուած Նուիրակի մը ձեռքով այն Սինոդին, որուն եկեղեցիներուն մէջ աւելի կայ հոգեւոր կեանք և թող կազմուի հոգեւոր Սինոդ մը, որ վերջնականապէս յօրինէ մեր եկեղեցական միօրինակ կազմակերպութեան ծրագիրը:

Գիտեմ, պիտի հարցնէք, սիրելի Միհրան, անկէ՞ ետքը: Հէ, թող անգամ մը այսքանը կատարուի, անկէ ետքն ալ այս հոգեւոր և եկեղեցական գործը կը դիւրանայ: Ասիկա թող ըլլայ ձեր ալ նպատակը: Այս մասին ուղղեցէք ձեր սլաքները յօգուտ մեր Աւետ. համայնքին:

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՕՏԱԼՈՒՏ ՄԵԾԱՄԵԾ ԴԷՊՔԵՐ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Ամէն ժամանակէ աւելի հիմա Պատերազմը իր որոշ սահմաններուն մէջ է, միջազգային ո և է կնճռոտութենէ զերծ: Անգլիա և Ռուսիա իրաւախոհ եղան լմնցուցին: Պալթիկի Նաւատորմին երկրորդ բաժինը Սուէզէն անցաւ իր մեծ ծովակալին Ռօժէսթվէնսքիի միանալու համար, երրորդ մասն ալ մօտերս կ'երթայ կը միանայ, հաւանաբար ան ալ Սուէզի ջրանցքէն պիտի անցնի: Այս Արմատային մեկնումը արդէն յոյժ հետաքրքրական իրողութիւններով լեցուն դէպք մըն է ինքնին, հետաքրքրաշարժ դէպք մը նաեւ սա՛ Բորթ Արթուրի պաշարումը, և միթէ հետաքրքրական չէ՞ք գտներ Գուրոբաթքինի և Օեամայի կացութիւնը Շահոյի վրայ: Եւ տակաւին ընթերցողները կը գանգատին թէ Ծ. Արեւելեան Պատերազմը իր չահեկանութիւնը կորսնցուց: Ընդհակառակն պատերազմին չահեկանութիւնը ամէն ժամանակէ աւելի չատցած է: Մօտալուտ մեծամեծ դէպքեր՝ իրենց խորհրդաւոր իրողութիւններով, և տամաթիք պայմաններով ամէն ժամանակէ աւելի վառ կը պահեն հետաքրքրութիւնը: Ի՞նչ պիտի ընէ Պալթիկեան Նաւատորմը, ի՞նչ պիտի ըլլայ վերջապէս Բորթ Արթուրի կացութիւնը, այս անգամ ի՞նչ պիտի ըլլայ Շահոյի վրայ մղուելիք մեծ ճակատամարտին հետեւանքը: Եթէ այս պահուս զինուորական գործողութիւնները կը պակսին, բայց հետաքրքրութեան յագուրդ տուող դէպքերը կը պատրաստուին, և ճիշդ այս դադարի չրջանն է որ կրնայ ըմբռնել տալ մեզի մօտալուտ մեծ իրողութիւնները: Երեք մեծ իրողութիւններ՝ որոնք ըստ ինքեան առանձինն ամբողջ պատմութիւն մը կրնան կազմել: Արմատան ինքնին պատմութիւն մը չարժեր միթէ: 600,000է աւելի բանական արարածներ՝ Սրուսատին վերջին կատարելագործութեամբ օժտուած մահացու զէնքերով սպառազէն՝ Շահոյի վրայ զիրար կը դիտեն: Այս իրողութիւնը ինքնին ապագայ մերձաւոր մեծ դէպքի մը յառաջաբանը չէ՞ միթէ, և անոնց չարժումներուն և հետագօտիչ խուզարկութիւններուն պէտք չէ՞ միթէ հետեւիլ քայլ առ քայլ: Եթէ այս երկու դէպքերն ալ արդէն տեղի չունենային, Բորթ Արթուրը ո՞ւր թողունք: Այդ պատմական պաչարումին բոլոր մանրամասնութիւնները՝ հակառակ իրենց կրկնուած և հակասական հանգամանքին՝ առաջին կարգի պատերազմական հետաքրքրութիւններ են: Վերջապէս բան մը պէ՛տք է ըլլայ այդ կողմէն: Պաչարումը յաւիտենական չի կրնար ըլլալ: Ուր մը յանկարծ կարեւոր և վճռական իրողութեան լուրը մեզի պիտի հասնի, թերեւս երեք մեծ դէպքերուն ալ միանգամայն կատարուած ըլլալուն և արդիւնքին լուրը: Ճասարը այս դադարը տեսնելով — որ ըստ ինքեան պարտաւորիչ պարագայ մը դարձաւ այս Պատերազմին բովանդակ ընթացքին մէջ — ա՛յնպէս կը նկատեն թէ դէպքերը իրենց սուր հանգամանքը կորսնցուցած են: Բայց քիչ մը խորհրդածութիւնը պիտի բաւէ համոզուելու համար թէ այդ սուր հանգամանքը ճիշդ հիմա կը տեսնուի, և դէպքերու ընթացքին հետեւելու ամէնէն կարեւոր ժամանակը հիմակ է: Փիլիսոփաներուն «հոգեբանական վայրկեան»ը ա՛յս է ստուգիւ:

Եթէ Պալթիկի Նաւատորմը — պահ մը անհաւանականը ենթադրելով — յաջողի միանալ Բորթ Արթուրի Նաւատորմին հետ, Ճաբոնցիներուն համար անախորժ և ընդհանուր արգիւնքին տեսակէտով թերեւս ծովու վրայ վճռական ըլլայ ելքը: Բայց ինչպէս կարելի է այս տեսակ ենթադրութիւն մը ընել: Բորթ Արթուրի ռուսական նաւատորմը ի՞նչ վիճակի մէջ է. ո՛չ ոք գիտէ, ո՛չ իսկ Ռուսք: Երկար ատենէ ի վեր այդ Նաւատորմին մնացեալ մասը իր կենդանութեան ապացոյցները չէ տուած: Եթէ Ճաբոնցիներուն ուզենք հաւտալ, անկէց գրեթէ բան մը մնացած չէ, ոմանք ընկղմած ոմանք վնասուած են բոլորովին: Եւ յետոյ Ճաբոնցիք միտքերնին դրած են մինչեւ Բորթ Արթուրի առջեւը հասնելու ձանձրութիւնը չտալ Պալթիկի Նաւատորմին: Հնդկաց ովկիանոսէն դէպ յառաջ երթալու միջոցին իսկ մտադիր են անոր կենսականութիւնը խախտել, այդ կռուող ոյժը քանդել և չէզոքացնել: Եւ պիտի ընեն այսպէս. Բորթ Արթուրի առջեւ գնելով բաւական մարտանաւ՝ արգիլելու համար ելքը այնտեղի ռուս նաւախումբին: Աւելորդ է երկարօրէն մէջ բերել երկու Տէրութեանց նաւային ոյժերուն արդի ցանկը: Թօկիօյական ծովային հրամանատարութիւնը թիւի վրայ չի գործեր, այլ հնարքի և ճարտարութեան վրայ: Տարակոյս չկայ որ այս անգամ ալ թորփիլարձակ փոքրիկ մարտանաւերը ամէնէն մեծ գործը պիտի տեսնեն: Խոչոր վրահաւորները ծակէ ծակ պիտի փախչին պատռտած կողերով և հրոյ ճարակ եղած աչտարակներով: Թորփիլին պայթուցիկ էութիւնը պիտի լափէ գերմանական և ամերիկեան հաստ զրահը: Եւ զրահաւորին ներքին կազմութիւնը ա՛յնքան փափուկ է հակառակ իր վիթխարի զանգուածին որ անգամ մը երբ խաթարի անոր արտաքին զրահը, փայտեղէն լաստակերտը մաղուղնայի մը պէս կը սկսի տատանիլ ջուրերուն վրայ և ղեկին ու մեքենաներուն չնորհիւ — եթէ սակայն անոնք ալ վնասուած չըլլան — թերեւս կարենայ մօտաւոր նաւահանգիստ մը ապաւինիլ փրկութեան համար: Թորփիլը կը ծակէ կ'անցնի՝ և ճաբոնական թորփիլը իր արդիւնաւորութիւնը ցոյց տուաւ Փետր. 8ի գիշերէն ի վեր:

Բայց խնդիր է թէ Բորթ Արթուր պիտի կրնա՞յ դիմանալ մինչեւ այն սարսափելի պահը՝ երբ այս ահեղ նաւամարտը տեղի պիտի ունենայ: Առնուազն դեռ մէկ ու կէս ամիս միջոց կայ: Եւ Բորթ Արթուրի մասին տարածուած բոլոր զրոյցները կը յանգին սա՛ իրողութեան թէ քաղաքը արդարեւ յուսահատական կացութեան մէջ է: Շատ լսեցինք այս բառերը, բայց իրողութիւնը չի դադրիր իրողութիւն ըլլալէ: Սթէսսել իր պահակազօրքերով հիմա ա՛յնպիսի վիճակի մը մէջ կը գտնուի որ պաչտպանութեան ո և է միջոց կը գործածէ, և գործածելու պարտաւորուած է, բերդին քարերուն մէն մի հասը կրնայ ժամանակ մը մէյմէկ զինուոր պատսպարել. հողի ո և է ցցուած մաս մը կրնայ գունդեր պատնչաւորել, և ամէն մարդ հիմա փորձով հասկցաւ թէ ռուս զինուորը հնարամիտ է այս մասին, և կը տոկայ երկարատեւ պաչարումներու, իրենց այս յատկութեան գովեստը կարդացած է արդէն զինուորական ամենամեծ մարդը, Նաբոլէոն Պօնաբարթ:

Գուրոբաթքին իր գործը կը չարունակէ Օեամայի դէմ: Կ'երեւի թէ այս անգամ դարձեալ Ճաբոնցիք պիտի պարտաւորուին յարձակողականի սկսիլ, ինչպէս կը տեսնուի իրենց վերջին գործողութիւններէն: Ռուսք իրենց ամուր դիրքերէն դուրս ելնելով պատերազմին բախտը վտանգել չեն ուզեր: Օեամա կողմնակի չարժումներ կեղծելով և փոքրիկ յարձակումներ կազմակերպելով կը փափաքի պարտաւորել Ռուսերը իրենց ամուր դիրքերէն դուրս ելնելու, բայց այդ արկածալից ռազմավարութեան կուսակից չէ Գուրոբաթքին: Սակայն ճաբոնական յարձակումները կրնան վերջին պահուն անակնկալ կերպարանք մը առնել որ Ռուսք պարտաւորուին վերջապէս դուրս ելնել, ապահովաբար դէպի Թիլինկ նահանջ մը սկսելու համար: Տարակոյս չկայ թէ այս անգամ ալ այս նոր ճակատամարտին մէջ ալ պիտի չյաջողին Ռուսք, որովհետեւ թուական առաւելութիւնը չունին և զօրութիւններուն ներկայ չափին մէջ վախնալիք տեղ չունին Ճաբոնցիք: Թո՛ղ որ Ռուսք չատ գոհ են Պատերազմին երկարաձգուելէն: Սկիզբէն ի վեր արդէն անոնք դանդաղ կը չարժին, և այս դանդաղութեամբ կը յուսան սպառել Ճաբոնցիներուն բարոյական կորովը և նիւթական կարողութիւնը: Ապահով եղիք որ Օեամա այս անգամ ալ պիտի չկրնայ իր նպատակին հասնիլ, այսինքն Գուրոքինի կողմնակի չարժումներով պաչարել Մանչուրիոյ Ռուս բանակը և փճացնել զայն մեծ մասամբ ահագին թուով գերիներ բռնելով, թերեւս նոյն ինքն Գուրոբաթքինն ալ: Նահանջի գիծը կանխաւ ապահովուած է Ռուսերուն կողմէ:

Մինչ այսպէս բուն Պատերազմին մարզերուն վրայ գործողութիւնները անստոյգ կացութեան մը մատնուած են, Բեթերսպուրկի մէջ Զէմսթվօներու ժողովը, Ցարին արտօնութեամբ, իր բաղձանքները կը մատուցանէ խոնարհաբար, և Վեհ. Նիքոլա Բ. Կայսր կը քաջալերէ, այս արտօնութեամբ իր ներքին գործոց նախարարին ծրագիրը, որ իր նախորդին՝ Բլէվէի ծրագրին բոլորովին հակառակն է: Այս կերպով ռուս ժողովուրդը նոր եռանդ և նոր ոգեւորութիւն պիտի գտնէ Պատերազմին համար: Զէմսթվօներու ներկայացուցիչներէն չատերը համաժողովին մէջ բանախօսութիւններ արտասանելով յայտարարեցին թէ Ռուս ժողովուրդը, որուն ա՛յսքան բարեացակամ կը գտնուի Ցարը, պատրաստ է իր արեան վերջին կաթիլը թափելու Ծ. Արեւելքի պատերազմը ի նպաստ Ռուսիոյ վերջացնելու համար: Ֆրանսացիք ալ գոհ են Զէմսթվօներու խորհրդակցութեանց արդիւնքէն և Ցարին բարեհաճութեան վրայ սքանչացած, որով Ռուսիոյ քաղաքային վարչութեանց մէջ տեղական տարրին բարօրութիւնը կ'երաշխաւորուի պատրաստ են ամէն տեսակ դրամական օժանդակութիւնը մատուցանել իրենց զինակից երուն, երբոր պէտք ըլլայ: Ինչպէս գիտենք, Ռուսիա իր պատերազմական առաջին մեծ փոխառութիւնը մի միայն Ֆրանսայի հրապարակին վրայ կատարեց: Երկրորդ փոխառութիւնը գերմանական հրապարակին վրայ կը կատարէ, Պերլին և Ֆրանքֆորթ, բայց մասնակցութեամբ ֆրանսական խըմբակին, որ պատրաստ է դարձեալ աջակցելու ի հարկին ուրիշ նոր փոխառութեան մը: Զէմսթվօներու գործը մեծապէս նպաստեց վերջերս ռուսաէր աւելի հզօր հոսանք մը առաջ բերելու Ֆրանսայի մէջ, քանի որ վստահութիւնը աւելցաւ. և Ռուս ժողովուրդին ամէն դասակարգին մէջ հաւասար ժողովրդականութիւն առաջ բերելու պիտի նպաստէ Ներքին գործոց Նախարարին ծրագիրը:

Պատերազմին բարեբաստիկ արդիւնքներէն մին կարելի է նկատել Ռուսիոյ համար հողագործ կամ գիւղացի ժողովուրդին այս վերջին պարագան որ ի յայտ կուգայ Զէմսթվօներու գումարմամբ:

Ռուսիոյ մէջ յառաջիկայ տարւոյն սկիզբը կատարուելիք ընդհանուր զօրահանութիւնը այլեւս տարակոյս չի թողուր թէ Ռուսիա Ճաբոնի հետ իր պատերազմին հետեւանքով յաղթութիւն միայն կ'ուզէ, և ուրիշ բանի չուզեր համակերպիլ: Միջնորդութեան գաղափարը նորէն մէկ կողմ ձգուած է, մանաւանդ հիմակ որ Տէրութիւնները խաղաղութեան նոր Դեսպանախորհուրդի մը հրաւիրուած են: Ռուսիա հաւանած չէ դեռ մասնակցիլ այդ Խորհուրդին. կ'երեւի թէ Ճաբոն ալ պիտի չմասնակցի կամ իր հակառակորդին բռնելիք ընթացքին պիտի հետեւի: Եթէ Ռուսիա պատուիրակ ղրկէ, Ճաբոն ալ պատուիրակ պիտի ղրկէ, բայց պարագան չատ փափուկ է: Ռուսիոյ և Ճաբոնի պատուիրակները ի՞նչ երեսով պիտի նստին կանանչ գրասեղանին չուրջ, և ի՞նչ սըրտով խաղաղութեան բառեր պիտի մրմնջեն, երբ անդին Բորթ Արթուրի առջեւ, Շահոյի վրայ, և ովկիանոսին խորը պիտի գոռան իրենց թնդանօթները: Արդարեւ այս Դեսպանախորհուրդին համար Ռուսիոյ և Ճաբոնի դիրքը չատ փափուկ է: Հաւանական է որ չմասնակցին իրենք բնաւ: Այս պարագային ո՛վ գիտէ, թերեւս Դեսպանախորհուրդին աչխատութիւններէն մին ըլլայ նաեւ հաւաքական դիմում մը երկու պատերազմիկ Տէրութիւններուն մօտ՝ վերջ տալու այս քաղմակոտոր պատերազմին իրաւախոհութեան կռուան մը գտնելով իրենց կռիւներուն նպատակը դիւրացընելու համար, և կամ թերեւս այդ առթիւ Ծ. Արեւելքի մէջ նիւթական չահեր ունեցող բոլոր Տէրութիւնները այս անգամ վերջնականապէս իրենց ազդեցութեան չրջանակները ճչդեն, ա՛յնպէս որ ընդհանուր իրաւախոհութեան կամ հաչտութ. արդարութեան կերպարանք մը առնէ խընդիրը, և երկուքին ալ դիւրազգածութիւնները չվիրաւորուին: Որովհետեւ պէտք է նկատի առնել թէ Պատերազմէն առաջ Ռուսիա տակաւին միւս Տէրութեանց հետ կարգադրած չէր իր միջազգային խնդիրը Մանչուրիոյ մասին, և Քորէան ալ բացը մնացած էր, ա՛յնպէս որ ո՛չ Ռուսիոյ համար կատարեալ իրաւունք կը ճանչցուէր Մանչուրիոյ վրայ, և ո՛չ Ճաբոնի համար կատարեալ իրաւունք Քորէայի վրայ: Այս երկու խնդիրներուն առթիւ միւս Տէրութիւններն ալ իրենց ըսելիքը ունէին և թերեւս Դեսպանախորհուրդին մէջ ըսեն ու վերջացնեն միանգամ ընդմիշտ: Մինչեւ որ խաղաղութեան այս նոր դեսպանախորհուրդին ձեւակերպութիւնները կատարուին, և խորհրդակցութիւնք սկսին, գոնէ ծովու վրայ երկու հակառակորդներուն պայքարը վճռական արդիւնք մը կ'ունենայ, որովհետեւ տարակոյս չկայ թէ գալ տարուան մնալիք բան չէ Բորթ Արթուրի և Պալթիկեան Նաւատորմին գործը, առ առաւելն կը յուսացուի որ Պատերազմին երկրորդ տարեդարձին սկիզբները կամ մօտերը լմննայ այդ գործը: Կը մնայ այն ատեն Մանչուրիոյ ցամաքային կռիւը միայն այսինքն դժուարութիւններուն մէկ մասը ինքնին լուծուած կ'ըլլայ, և Տէրութեանց համար ալ գործը կը դիւրանայ:

Շատ հաւանական կ'ենթադրուի թէ երբ դեսպանախորհուրդը այդ խնդրով զբաղի, ցամաքային Եւրոպայի Տէրութիւնները Ռուսիոյ նպաստաւոր կարգադրութեան մը կողմը պիտի հակին: Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Աւստրիոյ պաչտօնական համակրութիւնները Ռուսիոյ նպաստաւոր են միշտ: Բարոյական ոյժերուն առաւելութիւնը այս կերպով յայտնի ըլլալով, տարակոյս չկայ թէ Ռուսիա յառաջիկայ Դեսպանախորհուրդին գումարումէն կորսնցընելիք բան մը չունի, ընդհակառակն կը թուի թէ չահաւոր ալ պիտի ըլլայ: Այս անգամ Մեծն Բրիտանիա բաւական պիտի սեպէ իր զինակից Ճաբոնին զօրութիւնը խնայելը և արդէն Միացեալ Նահանգները իրենց առեւտրական չահերուն ձայնին հետեւելով միայն, պատճառ մը չունին որ Ռուսիոյ հակառակին, որովհետեւ Ռուսական Մանչուրիոյ մը վաճառականութիւնը մեծ մասամբ իրենք պիտի կատարեն, քանի որ յայտնի է թէ Ռուսը առեւտրական ժողովուրդ մը չէ, և ըլլալու մեծ ընդունակութիւններ ալ չունի:

Բայց այս ընդհանուր նկատողութիւնները երկրորդական են միայն այն մեծամեծ դէպքերուն քով, որոնք ի մօտոյ պիտի պարզուին Ծ. Արեւելքի մէջ: Հետաքրքրութիւնները ամէն ժամանակէ աւելի վառ պէտք է պահել:

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

30 Նոյեմբեր 1904

Ֆրանս. 3%	Français	98 67
Րէժի	(Tab. Turcs)	351 —
Օսմ. Միացեալ	(R. Nv. Unif.)	88 47
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	128 50
Պանգ Օթթ.	(Banque Ott.)	597 —
Թրանսվաալ	(Transvaal)	114 —

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

[illegible]

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՎԻԵՆՆԱ, 30 նոյեմբեր. — Թօքիոյի մէջ մտահոգութիւն կը տիրէ, Բորթ Արթուրի առջեւ ճաբոնական բանակին ձախողումին համար: Ճաբոնական թերթերը կը չեչտեն պէտքը գերմարդկային փորձերու բերդաքաղաքը գրաւելու համար և չարունակել պաչարումը ա՛յնքան խիստ որ ցարդ տեսնուած ըլլայ: Միւս կողմէ Րէօթեր կ'ըսէ թէ նոյեմբեր 24ին գիչերային յարձակման պահուն բերդի մը դէմ մղուած կռիւը յաջողութեամբ պսակուած է: Ճաբոնցիք գրաւած են արեւելեան կողմը, այդ բերդը որ մեծ կարեւորութիւն ունի, քանի որ այդ դիրքէն, մէկ ակնարկով կարելի է տեսնել նաւահանգիստին բոլոր տարածութիւնը:

— Պերլինի թերթերը կը տեղեկանան թէ ռուս կառավարութիւնը վերջին օրերս հրապարակ հանած է 100 միլիոն ռուբլինոց թղթադրամ. և թէ մօտերս 300 միլիոնի եւս հրապարակ պիտի հանէ:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 29 նոյեմբեր. — Մուքտէնէ կը հեռագրուի Պիրժեվիա Վիետոմոսթի. — Զինուորք կը պատմեն թէ Ճաբոնցիք Քօնամուցեանի չրջակայքը գիւղի մը մէջ 20 հոգի սպաննեցին, այր կ. ն. տղայ, ըսելով թէ այս գիւղին բնակիչները յարաբերութեան մէջ էին Ռուսերուն հետ:»

Նոյն թուով Մուքտէնէ կը հեռագրուի Ռուս Գործակալութեան թէ Անթունկի, Տակաչանի, Ձէնկհուանկչէնկի, Ինքաուի ճաբոնական պահակազօրքերուն և Լիաօեանկի պահակազօրքերէն մէկ մասին տեղ պատերազմի նուազ վարժ զօրքեր ղրկուեցան. Ճաբոնցիք իրենց գլխաւոր ճիգը կը թափեն Բորթ Արթուրի դէմ, բայց չեն յաջողիր: Կը չարունակեն ռազմային ցոյցեր ընել պատերազմի թատրին վրայ, Մուքտէնի հարաւակողմը: Այսպէս, ճաբոնական հեծելազօրաց ջոկատ մը երկաթուղիի արեւմտեան կողմը յառաջացաւ, եւ երէկ գիչեր յարձակեցաւ Լինչիբու գիւղին վրայ, բայց ետ մղուեցաւ մեր զօրքերուն կողմէ:

— Զօրավար Գուրոբաթքին կը հեռագրէ կայսեր, երէկ իրիկուան թիւով. — «Չին-Չէնչէնի կռիւը վերջացաւ Ճաբոնցիներուն նահանջովը.»

ԹՕՔԻՕ. — Րէօթէր կ'իմանայ թէ Ճաբոնցիք Բորթ Արթուրի առջեւ գրաւեցին «203 մէթր» կոչուած բլուրին խրամները և կատարը: Հիմա կը փորձեն բուն իսկ բերդը գրաւել ամբողջութեամբ: Եթէ յաջողին մեծ քայլ մը առած պիտի ըլլան դէպ ի Բորթ Արթուրի գրաւումը:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Հըլի դէպքը կարգադրելու պաչտօն ունեցող Միջազգային Յանձնաժողովին կազմութեան վերաբերեալ պայմանագիրը, որ նախընթաց օր ստորագրուեցաւ, ի մէջ այլոց կը տրամադրէ թէ այս Յանձնաժողովը պիտի բաղկանայ հինգ անդամներէ, որոնց երկուքը պիտի ընտրուին ռուսական և անգլիական նաւատորմերուն բարձրաստիճան սպաներէն: Երրորդ անդամը պիտի ընտրուի Ֆրանսայի կողմէ, և ֆրանսական նաւատորմէն բարձրաստիճան սպայ մը պիտի ըլլայ և չորրորդն ալ Միացեալ Նահանգներուն կողմէ, նոյնպէս նաւային բարձրաստիճան սպայ մը: Հինգերորդ անդամը պիտի նչանակեն անուանուած չորս անդամները համաձայնութեամբ, կամ Ֆրանց Յոզէֆ կայսերը, եթէ համաձայնութիւն չկարենայ գոյանալ: Յանձնաժողովը պիտի գումարուի Բարիզի մէջ, պայմանագրին վերջնական ստորագրումէն անմիջապէս վերջը: Իր որոշումները պիտի տայ մեծամասնութեամբ:

ՎԻԵՆՆԱ. — Արտաքին գործոց նախարար կոմս Կօլուխովսքի յայտարարեց թէ Ֆրանց Յոզէֆ կայսր տրամադիր է ի հարկին անուանելու միջազգային յանձնաժողովին հինգերորդ անդամը:

ԲԱՐԻԶ. — Ֆրանսա Հըլի խնդրին միջազգային իրաւարար յանձնաժողովին անդամ ընտրեց գեր ծովակալ Ֆուռնիէն:

ԼՈՆՏՈՆ.—Չիֆուէ Սէնդրըլ Նիւզի ուղղեալ հեռագրեր կը հաստատեն թէ Ճաբոնցիք Նոյ. 22ին, 23ին և 24ին յարձակումներ ըրին Բորթ Արթուրի դէմ: Յարձակող բանակը ետ մղուեցաւ մեծ կորուստներով: Նոյ. 26ի յարձակումը մասնաւորապէս մահաբեր եղաւ:

— Չիֆուէ կը հեռագրուի թէ Բորթ Արթուրի դէմ վերջին յարձակումներուն հետեւանքով ճաբոնցի հարիւրաւոր վիրաւորներ երկաթուղիով Տալնի ղըրկուած են:

— Ինքէուէ կը հեռագրուի թէ Ֆօրմօզա կղզիին ճաբոնական զօրաբաժինը որ 30,000 հոգիէ կը բաղկանայ, միացեր է Մանչուրիոյ հարաւային կողմը գործող ճաբոնական բանակին հետ:

ԲԱՐԻԶ.—Բորթ Արթուրի առջեւ ճաբոնական մարտանաւերուն թիւը չատ պակսած է: Նաւատորմին մէկ մասը գացած է դէպի անծանօթ տեղ մը:

ՀՌՈՄ. — (Վերապահութեամբ).— «Ածանս Լիպրը» կը ծանուցանէ թէ ճաբոնական նաւատորմը մտադիր է եղեր Պալթիկեան նաւատորմին վրայ յարձակելու Մալաքքայի նեղուցին մէջ (Սումադրա կղզիին հիւսիսային կողմը):

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիոյէ կը հեռագրուի Սթանտարտի թէ ճաբոնական ծովեզերքներուն երկայնքը ականներ զետեղուեցան, անոնց պաչտպանութիւնը ապահովելու, և Պալթիկի Նաւատորմին Ճաբոնի ցամաքը զօրք հանելու փորձերը արգիլելու համար: Սթանտարտի թղթակիցը կը հեռագրէ նաեւ թէ Ճաբոնի պաշտօնական չրջանակներուն մէջ կը հաւատացուի որ Բորթ Արթուրի ամրութիւններուն մեծ մասը Ճաբոնցիներուն ձեռքը անցած են:

ԲԱՐԻԶ.—Ծովակալ Տիւէ, որուն առաջարկուած էր իբրեւ Միացեալ Նահանգաց ներկայացուցիչ մասնակցիլ Հիւսիսային ծովու խնդիրը քննող միջազգային յանձնաժողովին, չէ ուզած ընդունիլ այդ պաչտօնը:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ կառավարութիւնը իմացուց նախագահ Րուզվէլթի թէ Ռուսիա տրամադիր է իրաւարարական դաչնագրի մը համար բանակցիլ Միացեալ Նահանգաց հետ:

—Զինչէնչէնի կռուին նկատմամբ, Զօր. Սախարով եւս հետեւեալը կը հեռագրէ Կայսեր, Հոկտ. 28 թուով.— Ամսոյս 27ին Ճաբոնցիք կրկնեցին իրենց յարձակումը զօր. Ռէնէնքամֆի զօրագունդին վրայ որ դիրք բռնած էր Զինչէնչէնի մօտ: Ճակատամարտը այս անգամ տեւեց մինչեւ իրիկուան ժամը 6: Թչնամին ոչ մէկ տեղ կրցաւ 600 քայլէն աւելի մօտենալ մեր դիրքերուն: Այս կռուին մէջ մեր կորուստները չատ մեծ չեղան: Ռուս թեթեւազէն կամաւորները ամսոյս 27ին գրաւեցին Նանկանցա գիւղը, որ Բուդիլով բլուրին առջեւ կը գտնուի, և թչնամին հրացանաձգութեան հակառակ, պահեցին այդ դիրքը մինչեւ որ յաջողեցան ական մը դնել այն չէնքին տակ որ իբրեւ ամրոց կը ծառայէր թչնամին: Այս գործը ի գլուխ հանելէ վերջ, նոյն տեղէն մեկնեցան, և ականը պայթեցաւ ու չէնքը օդը ելաւ: Նոյմ. 27էն 28 լուսնալու գիչերը, երկու հակառակորդ բանակներուն միջեւ ո և է կռիւ չպատահեցաւ:

ԼՈՆՏՈՆ.—Րէօթէրի կը հեռագրուի Մուքտէնէ.—«Քաղաքին չրջակայքը, մինչեւ 30 քիլոմէթր տեղ, ամէն պաչար և ուտելիք գրաւուեցաւ ռուս բանակին կողմէ, որ ձեռք կ'անցընէ տրամադրելի ածուխը և ցորենի ամէն մթերք: Կ'ըսէ. Մանչուրիոյ ժողովուրդը կը մեկնի դէպի արեւելք. Գիւղերը իրարու ետեւէ կ'ամայանան: Բանակին հայթայթիչներուն դէմ գանգատ կը յայտնուի:»

—Կոմս տը Պիւլով տեսակցութեան մը պահուն, հերքեց այն առարկութիւնը թէ Գերմանիա կը միտի անհամաձայնութիւն սերմանել Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ, կամ Անգլիոյ, Ֆըրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ: Գերմանիոյ բաղձանքն է բարեկամաբար ապրիլ ամէնուն հետ, և Անգլիոյ հետ պատերազմ մը գրգռելը անոտի բան մը պիտի ըլլար:

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը երէկ եկամուտի տուրքին ընդհ. վիճաբանութեան ձեռնարկեց, Մ. Ռուվիէի բացատրութիւններէն ետքը, որ յայտարարեց թէ պիտի խնդրէ դադրեցնել այս վիճաբանութիւնը, եթէ Դեկտ. 31էն առաջ ելմտացոյցին քուէարկման արգելք ըլլայ. Պետութեան և Եկեղեցւոյ բաժանման վերաբերեալ կառավարական ծրագիրը քըննելու համար, Ժողովին կողմէ ընտրուած յանձնաժողովը երէկ 1ի դէմ 13 քուէով մերժեց այդ ծրագիրը: Անդամներուն մեծ մասը բացակայ էին: Յանձնաժողովը 33 անդամէ կը բաղկանայ: Յանձնաժողովը այսօր վերըսկըսաւ վիճաբանութիւնը և քուէից մեծամասնութեամբ ընդունեց կառավարական ծրագրին առաջին երկու յօդուածները: Այս քուէին հետեւանքով, յանձնաժողովին անդամներէն ոմանք, որոնք փոքրամասնութեան կը վերաբերին, հրաժարական տուին:

ՊԵՐԼԻՆ.— Ռայխսդակը իր աչխատութիւնները վերսկսաւ: Սերպիոյ և Գերմանիոյ միջեւ առեւտրական դաչնագիրը այսօր ստորագրուեցաւ:

—«Նորտ Տայչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ» կը հրատարակէ զինուորական ծառայութեան պարտաւորութեան օրինագիծը, որ նոյն ծառայութիւնը երեք տարի կը սահմանէ հեծելազօրաց և հեծեալ թնդանօթաձիգներու համար, և երկու տարի՝ միւս բոլոր զօրքերուն համար: Նոյն թերթը կը

հրատարակէ նաեւ, Խաղաղութեան ատեն Գերման բանակին զօրաց Թիւրան օրինագիծը։ Այս Թիւերը 1905 Ապրիլ 1էն սկսեալ յաջորդաբար պիտի աւելնան, այնպէս որ 1909էն պիտի համնին 509,839 գումարին։ 1909ի վերջը պատրաստ պիտի գտնուին 633 վաշտ հետեւակազօրք, 510 վաշտ հեծելազօրք, 574 դաշտային հրետանի, 40 վաշտ հետեւակ Թնդանօթաձիգ 29 վաշտ ռամիկրայ, 12 վաշտ հաղորդակցութեան զօրք և 23 վաշտ երկաթուղւոյ պաշտպան զօրք։

ԲԱՄԲԱԿ ԵՒ ՑՈՐԵՆ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ 29 Նոյեմ.

Բամբակի հրապարակը բացուեցաւ.

Նոյեմ. — Դեկտ.	5.—	
Յունվ. — Փետր.	5.04	
Մարտ — Ապրիլ	5.08	հրապարակը հաստատ է
Յունիս — Յուլիս	5.13	

Ցորենի հրապարակը բացուեցաւ.

Նիւ-Եորք	Դեկտ.ի	համար	117¼
Լիվըրփուլ	»	»	7/2/1/4
»	Մարտի	»	7/4
Շիքակօ	Դեկտ.ի	»	109¾
Բարիզ	Յունվ.ի	»	24.45

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՇՆՈՐՀԱԶԱՐԴ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
Տ. Տ. ՍԱՀԱԿ Բ.
ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Մօլին փոթորկալից ըլլալուն պատճառաւ, ուղեւորները չկրնալով իրենց որոշած ուղեւորութիւնները ժամանակացոյցին համեմատ կատարել, այս պատճառաւ ինչպէս «Էլէքթրա»ն նոյնպէս «Օրէնօք» շոգենաւն ալ դեռ չէ հասած մայրաքաղաք, հետեւաբար Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը հաւանական է որ առաջիկայ շաբաթ օր մեկնի։

Ս. Կաթողիկոսը երէկ մինչեւ իրիկուն զբաղեցաւ կարգ մը նամակներու խմբագրութեամբ և Կիլիկիոյ վիճակաց վերաբերեալ կրթ. և եկեղեց. խնդիրներու տնօրինութեամբ։

*** Երէկ Ս. Կաթողիկոսին այցելեցին Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Արմենակ և Մկրտիչ էֆ.ք Մանուկեան, Յովհաննէս էֆ. Զիրաք Թորոսեան և ուրիշ ծանօթ անձնաւորութիւններ որոնք ողջերթ մաղթեցին Ս. Կաթողիկոսին և շնորհաւորեցին թէ Տ. Գէորգ Սրբազանը և թէ Ն. Ս. Օծութեան հետեւորդները կայս. շնորհաց արժանացած ըլլալնուն համար։

*** Աստուածաշունչի ընկերութիւնը մէկ մէկ հատ փառակազմ և ոսկեզօծ աւետարաններ նուիրեց Տ. Տ. Կարապետ, Ներսէս և Վաղարշակ վարդապետներու և Մանուկ սարկաւագի։

*** Գրավաճառ Զարեհ. էֆ. Թորոսեան Կիլիկիոյ կարօտ վարժարանաց համար Ն.-Ս. Օծութիւն Ս. Կաթողիկոսին յանձնած է, 250 օրինակ Միքթարի Լիսանը Օսմանի, հեղինակութիւն Պ. Պ. Դալըզեանի։ 25 օրինակ Հայերէնէ-Ֆրանսերէն բառարան Ե. Տէմիրճիպաշեանի և մաս մըն ալ իր Դպրոցի Գիրքը մատենիկէն։

ՎՍՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ բարեհաճած էր Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհել Երուս. Պատր. Փոխանորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ս. Եպս. Երէցեանի։ Ն. Սրբազնութիւն այս առթիւ բազմաթիւ շնորհաւորական այցելութիւններ ընդունեց Երուսաղէմատան մէջ։

ԳԱՃԻՐԷԻ եկեղեցիին հոգեւոր հովիւ Տ. Մկրտիչ քհ. Չիլլաթեան հասած է Աղեքսանդրիա և ընդունուած է տեղւոյն ազգայիններէն։ Տ. Մկրտիչ քհ. յետոյ իր Պատրիարքական յանձնարարագիրը անձամբ յանձնած է Բարթող Բաշայի որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրած է յիշեալ քահանային։

ԲԵՐԱՅԻ Թաղ. Խորհրդոյ Բ. Ատենապետ Վսեմ. Ռօպէր էֆ. Եազըճեան, ինչպէս արդէն գրած ենք, մասնաւոր հոգածութիւն մը ցոյց կուտայ Բերայի եկեղեցիներուն մէջ դպրութիւն ընող մանուկներու որոնք ընդհանրապէս աղքատիկ զաւակներ են։ Ն. Վսեմութեան նախաձեռնութեամբ և ջանքերով, Էսաեան վարժարանի բոլոր երգեցիկ մանուկներուն մերձակայ Ամանորի առթիւ յատկապէս պատրաստել տրուած մէյ մէկ ձեռք հագուստ բաշխուած է. միագոյն և միօրինակ, բալթօով կօշիկով և ֆէսով։ Վսեմ. Ռօպէր էֆ. այնքան նախանձախնդրութիւն ցոյց կուտայ եկեղեցական երգեցողութեանց ներդաշնակութեան և կանոնաւորութեան մասին որ, ինք անձամբ, շաբաթը մէկ երկու անգամ ժամերով ներկայ կ'ըլլայ դասախօսութեանց, կը քաջալերէ երգեցիկ մանուկները, որոնք աւելի եռանդով կ'աշխատին և Թաղին եկեղեցիները կը պայծառացնեն իրենց ներդաշնակ երգեցողութիւնով որ արդիւնքն է միեւնոյն ատեն Թաղին Երաժշտապետ-ուսուցիչ Ռուբէն էֆ. Ծիվանեանի գնահատելի ջանքերուն։ Վսեմ. Ռօպէր էֆ. ինչպէս մասնաւորաբար վարժարանին այս երգեցիկ մանուկները, նոյնպէս ալ միւս ուսանողները կը քաջալերէ իր յաճախակի այցելութիւններով, և պէտք եղած հրահանգները կուտայ վարժարանին Ուսուցչութեան, անոնց բարոյական դաստիարակութեան մասին։ Ն. Վսեմութիւն, իրեն համար հաճելի պարտականութիւն մը համարած է մօտէն ուսումնասիրել իր Թաղին վարժարանը յաճախող աղքատիկ տղայոց կրթական ու բարոյական վիճակը, և փափաքելի է որ ամէն Թաղի Թաղ. Խորհուրդներ օրինակ առնեն Ն. Վսեմութեան այս օրինակելի նախաձեռնութենէն, ըստ որում Թաղ. վարժարանները որքան իրենց տեսուչները կամ ուսուցիչները ունենան, պէտք ունին նմանօրինակ քաջալերութիւններու և հոգածութիւններու աւելի զարգանալու և բարւոքելու համար։

ԿՐԵՏԷԻ ազգայինները նամակով մը դարձեալ Պատրիարքարանէ քահանայ մը խնդրած են, աւելցնելով որ քահանայի չգոյութենէ՝ եկեղեցին փակ է և շատ մը տղաքներ առանց մկրտութեան մնացած են։

ԱՐՄԱՇՈՒ Խնամակալութիւնը այսօր հրաւիրուած է նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, զբաղելու համար վանքին վանահայրի մը ընտրութիւնովը։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ թէեւ հրաւիրուած էր նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, բայց ներկայ էին միայն Ս. Պատրիարք Հայրը, Տ. Գրիգորիս արք. Յովհաննէսեան, Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեան և Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան։ Իսկ Քաղ. Ժողովոյ անդամներէն ոչ ոք եկած էր, որով նիստը կարելի չեղաւ գումարել։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ նորաշէն մատրան շինութեան մասնակցած են բացի Մանթաշօֆ Տունէն, Սելանիկի Բիւսկիւլեան, Մինասեան, Իւթիւճեան—Եալտըզճեան, Սիվրիսարեան—Աջեմեան Շամամճեան—Յովակիմեան վաճառատուները, ինչպէս նաեւ տեղւոյս ազգայինները։ Գետնին համար վճարուած գումարին 200 ոսկին հանգուցեալ Յակոբ փաշա Գազազեանի մայրը նուիրած է, հանգուցեալ Բաշալեան Գրիգոր էֆ.ի միջոցաւ, իսկ Տաճարին դրան շինութիւնը կատարած է Կարապետ էֆ. Ղազարեան, երեսուն ոսկի վճարելով։ Տեղւոյն Հոգաբարձութիւնը շինութեան աւարտումը փութացընելու համար 165 ոսկիի փոխառութիւն մը կնքած է Պանք տը Մէթըլէնի հետ Թագւոր էֆ. Բիւսքիւլեանի երաշխաւորութեամբ։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Գալֆաեան Որբանոցին որբուհիներէն Ռօտօսթօյի Օր. Աննիկ Յակոբեան նախընթաց կիրակի նշանուեցաւ դերձակ Տիար Թագէոս Անսուրեանի հետ։

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ. — Ամերիկեան Աստուածաշունչի Ընկերութեան Արեւելքի Ներկայացուցիչ Տքթ. Փօէն փառակազմ Ս. Գիրք մը պիտի նուիրէ Ս. Պատրիարքին, անոր Հայ. Եկեղեցիի մէջ պաշտօնավարութեան 25ամեակին առթիւ։

*** Կէտիկ-Բաշա, անգլիական միսիոնարատան վարիչ Միս Պըրճըս, որ Լոնտոն գացած էր վերադարձաւ։

*** Կէտիկ-Բաշայի ամերիկեան վարժարանին մէջ Հինգշաբթի երեկոյեան աղօթքի ժողովները սկսած են։

*** Պայալ-Հասարի մատուռը յաճախող Թրքախօս Հայ-Բողոքականները քարոզիչ չունեցող եկեղեցիներու համար գումար մը նուիրած էին։ Այդ գումարով քարոզներու տետրակ մը կը պատրաստուի անոնց նուիրելու համար։ Նոյն Թրքախօս Բողոքականները երկու աղքատ տղաքներու դպրոցի ծախքերն ալ հոգացած են։

*** Իզմիրի միսիոնար Վէր. Մակնաթըն ու քարոզիչ մը հովուական այցելութեան ելած են իրենց Թեմերուն ու Սպարթա ալ գացած են։ Նոյն տեղէն կը գրեն թէ հոն դպրոց մը պիտի բանան եղեր, բայց այս լուրը ստոյգ չի նկատուիր։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ, Մագրիգիւղ. — «Մանզումէ»ի արձանագրութեանց բաժնին համար ղրկուած նօթերը պէտք է որ Խմբագրատանս ծանօթ անձի մը և կամ Թաղ. Խորհրդոյ մը կամ Աւագերէցի մը վաւերացումը կրեն։ Մեզի անծանօթ եղած տեղեկութիւնները չենք կրնար հրատարակել, զի մի գուցէ սխալ կամ անստոյգ ըլլան անոնք։

Կարդալ Մահմուտ Փաշա, Խ. ՖԷՍՃԵԱՆ դեղարանի Ձկան իւղի ծանուցումը Դ. երեսը։

ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Ի գիտութիւն բարեպաշտ ուխտաւորներու՝ կը ծանուցուի թէ՝ յառաջիկայ Կիրակի Նոյ. 21, Գալֆ. Աղջկ. Որբանոցին 39րդ ամեակին առթիւ, Ամեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է Ս. Պատարագ մատուցանել գիւղիս Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին։ Յետ Ս. Պատարագի Ն. Սրբազնութեան հանդիսապետութեամբ հիմնադիր Սրբուհի մայրապետին և համայն բարերարներուն յիշատակին համար՝ Պաշտօն պիտի կատարուի։ Ապա նախագահութեամբ Ն. Սրբազնութեան, ժամը 8ին վերաշինուած Որբանոցին մէջ ըստ սովորութեան Հոգեհանգիստ, Աղօթք, Մաղթանքներ պիտի կատարուին։

Մնամ խորին յարգանօք
Մայր Գալֆ. Աղջկ. Որբ.
ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԵՐ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ծանօթ.— Ոսկեղջիւրի շոգենաւներն ի դիւրութիւն ուխտաւորներուն, նոյն կիրակի օրն առաւօտէն ուղղակի Հալըճ օղլու պիտի հանդիպին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ազն. Օր. Վեհանոյշ Սրալանեանի ընդ. Ազն. Կարապետ էֆ. Տիլբիզեանի ամուսնութեանն առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.— Ազն. Տէր և Տիկին Սիմոն էֆ. Մելքոնեան 108, Գէորգ էֆ. Այնաճեան 108 ղրուշ։ Հանգուցեալ Տիկին Աղաւնի Ճէվահիրճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Վսեմ. Տէր և Տիկին Յարութիւն էֆ. Մոստիչեան, ի Սելանիկ։ Յուղարկաւորութեան մը առթիւ 95 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս այրի տիկին Ց. Տիվիթեան։

(Կեիֆ)

ՌԵՍՄԻ

ՆՇԱՆ

Ռումէլի վիլայէթը Շահանէսի մուֆէթթիշի մէվլէքիւ Հիւսէյին Հիլմի բաշա հազրէթլէրինէ Մուրասսա Օսմանի.

Կէլիպօլը միւթէսարրըֆը սաատ. Ապտուլ Ղանի բաշա հազրէթլէրինէ Թէպտիլէն պիրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի նըշանը զիշանլարը ինամ պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Ռումէլիի մէջ Պուլկար աւազակներու հետ ընդհարման միջոցին վիրաւորուելով Համիտիյէ Մանկանց Հիւանդանոցին մէջ դարմանուած 7 զինուորականները Մէճիտիյէ զօրանոցը փոխադրուեցան։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Լիազմէի արծաթ շքանշաններ և դրամական պարգեւներ բաշխուին անոնց։

ՅՈՒՆ"Ց ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ. — Կայս. Պալատան Ա. Թարգմանիչ Ալեքս. Քարաթէոտորի փաշա, և Պետական Խորհրդոյ անդամ Անտրէ Քօրասիս էֆ. առջի օր այցելեցին Յունաց Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին։

—Վեց Սինոդականները և Խառն ժողովի աշխարհական անդամները երէկ առտու մասնաւոր գումարում մը ունեցան Պատրիարքին բնակարանին մէջ։

— Պատրիարքարանին կրօնական պաշտօնաթերթին անցեալ շաբթուան թերթը հրապարակ ելաւ առջի օր։ Կը պարունակէ հեռագիրները և նամակները կարգ մը թեմերու, որոնք իրենց համակրութիւնը կը յայտնեն Պատրիարքին անձին։

ԻԼՄԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Իլմիական Բարձր Յանձնաժողովին որոշմամբ Բ. Դուռը ծանոյց պետական պաշտօնատուններուն, որպէս զի իրենց իլմիացոյցները այս ամսու անպատճառ ղրկեն, 1321 տարուան ընդհ. իլմիացոյցին պատրաստութեան համար։

*** Տըրաճ գաւառին հաշուակալ Րիզա էֆ. անկանոնութեանց համար պաշտօնանկ եղաւ, Բարձր Յանձնաժողովին որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով։ Էրկէրի և Պէրաթ գաւառներուն մէջ ալ երկու երեք մալ-միւտիրի պաշտօնանկ եղան և դատաստանի ենթարկուեցան, զինուորական սպառազինմանց հասոյթէն ծախսած ըլլալնուն համար։ Էրկէրիի հաշուակալ Թէվֆիգ էֆ. ալ պաշտօնանկ եղաւ։ Այվալըք գաւառի մալ-միւտիրի Խալիլ-Րիֆաթ էֆ. անհոգութեան պատճառաւ պաշտօնէ դադրեցուեցաւ. իրեն յաջորդեց Պիւրհանիէի մալ-միւտիրի Ճէլալ էֆ. որուն յաջորդեց Մէրճիւնի մալ-միւտիրի Ֆայիզ էֆէնտի։

ՔՐՈՒԵԲԻ ՁԻՆԱՐԱՆԻՆ տնօրէններէն Մ. Տը Գիւլով վերջերս Պոլիս եկաւ։ Ասկէց առաջ Պոլիս եկած են նաեւ տնօրէն Մէնհաուզէն և փոխանորդը Մ. Օթթօ։

ՍՈՒՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց որ Պաթումէն և Բաթիէն եկող խլամ ուխտաւորներու շոգենաւերը 5 օրուան քարանթինայի ենթարկուին և հականեխուին Սինոպի մաքրանոցին մէջ։ Նոյն տեղերէ եկող շոգենաւերը, որոնք պարզ ուղեւորներ կը պարունակեն, բժշկ. քննութեան և հականեխման պիտի ենթարկուին Սինոպի մաքրանոյին մէջ։ Իսկ առանց ճամբորդի շոգենաւերը բժշկ. այցելութիւն պիտի կրեն Օսմ. առաջին նաւահանգիստին մէջ։ Պասրայէն եկող ուխտաւորի շոգենաւերը 10 օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին և ուխտաւոր չունեցողները 5 օրուան։ Աճէնէ եկող ուխտաւորի շոգենաւերն ալ 5 օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին, իսկ ուխտաւոր չունեցողները 48 ժամուան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ. — Վեհ. Սուլթանին շնորհաւորական մէկ նամակը Պապին յանձնեց Յօյն-Մելքիթ կաթոլիկներու Պատրիարքը որ վերջերս Պոլսէն Հռոմ գացած էր։ Պատրիարքը այժմ կը վերադառնայ Պոլիս, հետը բերելով Պապին ինքնագիր մէկ նամակը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէ իր Թագաւորութեան առթիւ Վեհ. Սուլթանին շնորհաւորութեանց։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Սոֆիայէ կը գրեն թէ Սօպրանիէն որչափ որ մեծամասնութեամբ ընդունեց նոր փոխառութեան պայմանագիրը, բայց ընդդիմադիրները բուռն կերպով բողոքած են։

—Պուլկարիոյ 1905 տարուան ելմտացոյցը 125 միլիոն ֆր. է։ Անցած տարի 106 միլիոն էր։

—Պուլկար Ազգ. Պանքան 10 միլիոն ֆր. փոխ պիտի տայ Ֆիլիպէ քաղաքին։ Այդ գումարին մէկ մասովը ելեկտրական թրամուէյ և ելեկտրական լոյս պիտի հաստատուի քաղաքին մէջ։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐԸ.—Սպարապետութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ զինուորական սպաները և զօրքերը քաղինոներ և սրճարաններ չյաճախեն, թամինօ, նարտ և այլն չխաղան, ինչ որ անվայել է զինուորականութեան։ Անսաստողները խստօրէն պիտի պատժուին։

ՕՍՄ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ.—Օսմ. Համալսարանին չափական, բնական գիտութեանց և գրականութեան ճիւղերերուն քննութիւնները աւարտեցան և 26 հոգի վկայական ստացան։ Ասոնցմէ 25ը Իսլամ են և մէկը Հայ, Ստեփան էֆ. Սրապեան, չափական գիտութեանց ճիւղէն։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՍԵՆԵԱԿԸ. —Պոլսոյ օսմար շոգենաւային ընկերութեանց ծովային սենեակը առջի օր իր տարեկան նիստը գումարեց։ Անցեալ տարուան տեղեկագրին ընթերցումէն ետք. կատարուեցաւ նոր վարչական ժողովին ընտրութիւնը որուն նախագահ եղաւ Մէսամժըրրիի գործակալ Մ. Տէչօ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ. —Եգիպտոսէն կը գրեն թէ հնագէտ Մ. Լըկրէն Քարնաքի մէջ Ամմոնի տաճարին շինութիւնները նորոգած ատեն գտաւ 450 արձաններ, որոնք զանազան շրջաններու, մինչեւ Բթղեմեաններու ժամանակներուն հասնող հնութիւններ են։ Եգիպտական կաճառին վերջին նիստին մէջ, Մ. Մասբէրօ յայտարարեց թէ հին Եգիպտոսի պատմութեան համար, այս գիւտը ամենէն կարեւորն է մինչեւ հիմա եղածներէն։

ԱՐՀԵՍՏԻՑ վարժարաններ պիտի հաստատուին, ինչպէս յայտնի է գաւառներու մէջ։ Ասոնցմէ ոմանց համար խնդրուեցաւ վիճակահանութիւններ կազմակերպել, ծախքերուն փոխարէն։ Սակայն, ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ արհեստից վարժարանները միւս վարժարաններէն տարբերութիւն մը չունին, որոնց որ ասկից առաջ, վիճակահանութեան արտօնութիւն չը տրուի, այլ հասոյթի ուրիշ աղբիւրներ գտնեն։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ռուսական հիւպատոս կարգուեցաւ Պասրայի հիւպատոս Մ. Սավինով, որուն յաջորդեց Մ. Բօրով։

ԾԱՂԿԱԽՏ. — Բերայի և Պալաթի կողմը Յոյները իրենց տղաքը կը պահեն ու պատուաստել չեն տար, մինչ պատուաստի նոր օրէնքը կը տրամադրէ որ նոր ծնած տղաքը մինչեւ վեց ամիս պատուաստուին և մինչեւ 5 տարի չպատուաստուածներուն մասին տեղեկութիւն չհաղորդող վարժարաններու և արհեստանոցներու տնօրէններէն, պանդոկապետներէն, արհեստապետներէն, իմամներէն և մուխթարներէն դրամական տուգանք առնել։ Այս առթիւ այդ պարագան պիտի զեկուցուի բոլոր Պատրիարքարաններուն, Խախամարանին, իմամներուն և մուխթարներուն, որպէս զի պէտք եղածը ազդարարեն հասարակութեան։

ՕՏԱՐ երկիրներու մէջ մնացած Օսմանեան նպատակներու Թողած գոյքերուն համար գրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին որ առանց ժամանակ անցընելու շուտով ղրկուին ժառանգորդներուն։

ՔՕԼԵՐԱՆ. — Պոլսոյ հիւանդանոցներէն 11 և բժշկական վարժարանի ուսուցչի օգնականներէն 7 բժիշկներ պիտի ղրկուին՝ Պայազիտ և շրջակայքը առողջապահական միջոցներ ձեռք առնելու, որպէս զի Պարսկաստանի քօլերան օսմ. սահմանագլուխին վրայ չճարակի։

ԻԶՄԻՐԻ ու Սամոսի միջեւ հեռագրաթելը վերջին փոթորիկներէն խզըուած ըլլալով քննութիւն կը կատարուի նորոգելու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ Վճռաբեկ Ատեանը վաւերացուց Նիկոմիդիոյ Նախագահ Ատեանին այն վճիռը, որով 15 տարի թիապարտութեան կը դատապարտուէր Փէչկիրճի Թաղը բնակող Արթինը սպաննող Աչճեան Գրիգորը։

—Վաւերացուց Պոլսոյ եղեռնադատ ատեանին այն վճիռը որով 15 տարի թիապարտութեան կը դատապարտուէր հագուստ արդուկող Մանուկը սպաննող Նիքօլին։

—Վաւերացուեցաւ նաեւ Պոլսոյ Եղեռնադատ Ատեանին այն վճիռը, որով ցմահ թիապարտութեան կը դատապարտուէր սօպաճի Եորկի, որ իր տունը կրակի տուած ըլլալով բոցերը տարածուած և 42 տուն այրած էին. Նաեւ այն վճիռը որով 15 տարիի կը դատապարտուէր կեղծ մէճիտ և քառորդ չինող Նաքաշ Սորկի։

—15 օր բանտարկութեան դատապարտուեցաւ դեղագործ Երուանդ, որ դեղագործ Համբարձում էֆ.ն ծեծած էր։ Շաբաթ մը բանտարկութեան՝ քօմիսէր Հիւսէյին էֆ. որ ծեծած էր Ավրամը, պաշտօնին կիրարկութեան պահուն։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՂԷՏՆԵՐ. — Էլբիսի կորուստը. — Սեւ Ծովէն եկող անգլ. շոգենաւի մը նաւապետը յայտնեց թէ անցեալ փոթորիկին ատեն հելլենական արկածեալ շոգենաւ մը տեսած է, բայց հակառակ ջանքերուն չկրնալով օգնութեան համնիլ, շոգենաւը ընկղմած է։ Այս շոգենաւը կը կարծուի թէ Էլբիսն էր։ Աթէնքէն վերջին թղթաբերով եկած թերթերը մանրամասնօրէն կը խօսին այս աղէտին վրայ։ Զրոյցի մը նայելով Էլբիսի նաւապետը Բաքաանկէլի, Պուրկազի նաւահանգիստէն ելած ատեն, Բ. նաւապետը ընդդիմացեր է ըսելով թէ ստոյգ վտանգ մը կայ։ Բայց Բաքաանկէլի որ սիրտ առած էր գերմանական նաւի մը մեկնումէն, պնդեր է. ասոր վրայ Բ. նաւապետը ցամաք ելեր է։ Եթէ այս ենթադրութիւնը ճիշդ է, ուրեմն խեղդուողներուն մէջ կարծուած այդ նաւապետը, ողջ առողջ այժմ Պուրկազ գտնուելու է։ Միւս կողմէ, աղէտին գլխաւոր պատճառը կը նկատուի շոգենաւին մեքենաներուն տկարութիւնը և հին դրութեամբ ըլլալը, որով մեծ փոթորիկներու ատեն անվտանգ չէր կրնար ըլլալ շոգենաւը։ Մնաց որ թէեւ Շիրայի առջեւ մեքենաները քննուեր են ու պակաս մը չեն գտնուեր, բայց առանկ փոթորիկի մը նաւը կառավարելը շատ անձկալից էր։ Կ'երեւի թէ ճամբան մեքենայի խանգարում մը ունեցած է, եթէ չէ ալ ունեցած, իր ետ դառնալու շարժումը կատարած է յանկարծ փոխանակ երկու հակառակ ալիքներու միջեւ պահ մը կենալու և ջուրերու ուժին համեմատ դառնալու։ Այս պարագաները գիտական մանրամասնութիւններ են, կ'ըսէ Սատեիր, զորս չեն կրնար գիտնալ փորձառութեամբ միայն առաջ եկող Բաքա Անկէլիի պէս նաւապետները, որոնք այսօրինակ աղէտներու տեղի կուտան։ Աթէնքէն կը գրեն թէ Բաքա Անկէլի Պիրէոնէն մեկնած օրը կարծես իրեն սպասող վտանգը նախազգալով, տեղւոյն գործակալին ըսած է.

—Սեւ ծովի մէջ երթեւեկելու համար օդը նպաստաւոր չեմ տեսներ կոր։

—Կարելի է կը յաջողցնէք։

—Եթէ յաջողցնենք ալ, մեծ վտանգներով...։

Շոգենաւին Ա. մեքենավարը Քօսթի Բէնուսմա որ դեռ երկու ամսուան նոր փեսայ էր, կ'ըսեն ալ շոգենաւ պիտի առնէր Պիրէոնէն, բայց յանկարծական տկարութեամբ մը հարսը չէր կրցած գալ, որ սակայն դժբաղդութիւնը ունեցաւ յետոյ իր ամուսնին խեղդամահ ըլլալը լսելու։ Իսկ Բ. Նաւապետն ալ Սեւ ծովէն դարձին պիտի ամուսնանար իր նշանածին հետ։

*** Վառնայէն կը գրեն թէ Էլբիսէն զատ քարիւղաբարձ ուրիշ հելլէն շոգենաւ մը որ Պուրկազէն Պոլիս կ'երթար, ընկղմած է իր ապրանքներով։ Պուլկարական Բանօրմոս շոգենաւը մեծ վնասներէ ետք Վառնա հասած է, ինչպէս նաեւ մէկ գերմանական, մէկ անգլիական, 2 ռուս և ուրիշ 2 հելլենական շոգենաւեր՝ Օտեսայի և Սինէի միջեւ և ուրիշ մը Սեւաստոլի եզերքը ծանրապէս վնասուած և արկածուած են։

*** Նոյն աղէտալի փոթորիկին ատեն, Ֆուչայի նաւահանգիստին մէջ Այա-Եանի, Այ-Նիքօլա, Ամալիա և Տէվրիօ անուն չորս առագաստանաւեր ցամաք իյնալով ջարդ ու փշուր եղած են։

ՌԷԺԻԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. — Երէկ մանրամասնօրէն գրած էինք թէ Օրթաքէօյի Ռէժիին Պոլսոյ կողմի պաշտօնարանին մէջ գողութիւն մը կատարուած էր, և ոստիկանութիւնը քննութիւն մը բացած է։ Նոր տեղեկութիւններ կ'ըսեն թէ գողցուած գումարը 10,000 ղրուշ էր, որ Պայազիտի մզկիթին մէջ, Ռամազանի առթիւ բացուած սէրկիին օրական վաճառմանց արդիւնքն էր։ Սէրկիին ամէն օր ուշ գոցուելուն համար հասոյթը Պոլսոյ կողմի պաշտօնատունը կը ձըգուէր։ Նոյն իրիկուն ալ գումարը սպասաւոր Քատրիի յանձնուած էր տուփրակով։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԲԱՐԻԶ, 30 Նոյեմ. — Բեթերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ Ճարոնցիներուն կորովը ջլատած է կատարելապէս իրենց վերջին յարձակումներուն անյաջողութենէն, ինչպէս նաեւ Ռուսական ձախ թեւին կողմը դառնալու իրենց ըրած փորձին ապարդիւն ըլլալէն։

— Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Կայսերական Ուքազ մը կը բարձրացնէ դեր-ծովակալ Ալեքսէվը վերին հրամատարութեան, Վեհապետին գոհունակութիւնը կը յայտնէ անոր, իր ծառայութեանցը համար, և կը շնորհէ Ս. Ժօռժ պատուանշանին երրորդ կարգը։

—Պալթիկի նաւատորմին առաջին նաւաբաժինը Մալաքքայի նեղուցէն կ'անցնի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյէ կը հեռագրեն թէ Ճարոնցիք Բօրթ Արթուրի մօտ բլուր մը գրաւեցին։ Նոր և աւելի բուռն յարձակում մը կը պատրաստուին։

—Թօքիոյէ կը հեռագրեն թէ մեծ յուսախաբութիւն տիրած է հոն Բօրթ Արթուրի արիւնալի յարձակման անյաջողութեան հետեւանքով, ըստ որում ամէն յոյսերէ ետք, ետ մղուեցաւ այդ յարձակումը Ռուսերուն ուժգին կորովին շնորհիւ։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՄԱՀ

ԲԱՐՍԵՂ ԷՖ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ (ածխավաճառ), մեռաւ երկուշաբթի գիշեր։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ, Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցիին մէջ և յետոյ ամփոփուեցաւ տեղւոյն ազգ. գերեզմանատունը։ Յուղարկաւորութեան ներկայ էին հանգուցելոյն բազմաթիւ համակիրներն ու բարեկամները։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

17/30 Նոյեմբեր 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	95.34
Ամենէն բարձր գինը	95.34½
» վար գինը	95.23
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	127.62
Երէկուան բարձր գինը	127.75
» վար »	127.12
Քրէտի Ֆօնսիէ Էմիսիոնէն Ա	291.—
» » » Բ	269.—
Քարտի	523.
Պանք Նաս. Կրէս.	427.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.10
Ռէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	385.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ռ.	12.02
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.02½
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղր.էն	ղր. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.—
Անգլիական ոսկի	110.—
Ֆրանսական ոսկի	87.18
Քրիմից	51.05
Նոր մէթալիք	102.30
Բօլ	89.30
Ռուպլի թղթադրամ	8.53
Լոնտոն 3 ամիս	111.05
Բարիզ »	22.65

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի 40

ՕՆՍՈՆ ՏԻՒ ԹԵՐԱՅԼ

ՌՕՔԱՄԲՈԼ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՄԵԾ ՏՌԱՄ

ԹԱՐԳՄ.
ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

Գ. ՄԱՍ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Թ.

ԺԱՆՆ

— Բարի՛ Ժերգրիւս . . . , մրմռաց Սըրիզ։

—Արդ, շարունակեց Ժանն, կ'ուզէի որ սփոփիմ զայն և ասոր համար դրամ պէտք է . . . ։

—Ես 200 ֆրանք ունիմ Խնայողական Սնտուկին մէջ, պոռաց Սըրիզ։ Կ'ուզէ՞ք, Օրիորդ։

—Ո՛չ, շնորհակալ եմ, սիրեցեալ բարեկամուհիս, պատասխանեց Ժանն։ Խնդիրը ատոր վրայ չէ։ Աշխատիլ կ'ուզէի . . . ։

—Դո՛ւք, Օրիո՛րդ, ըսաւ Սըրիզ, ձեր դասակարգը աղջիկ մը։ Բայց ձեր փափուկ, ազնուր ձեռքերուն նայեցէք անգամ մը։ Անոնք աշխատելո՞ւ համար ստեղծուած են։ Դո՛ւք, ազնուական աղջիկ մը, աշխատի՛ք։

—Աշխատութիւնը, ըսաւ Ժանն պարզօրէն, երկրորդ ազնուականութիւն մըն է։ Թերեւս ալ միակ ճշմարիտ ազնուականութիւնը ան է։ Ինչո՞ւ ուրեմն կարմրիմ։

Սըրիզ գեղանի աղջկան երեսը նայեցաւ միամիտ ոգեւորութեամբ մը և բառ մը չգտաւ այս ազնիւ պատասխանին դէմ ճակատելու։

—Մտիկ ըրէք, Սըրիզ, շարունակեց Ժանն, վանքին մէջ կարել և ասեղնագործել սորված եմ։ Նոյն իսկ շատ ճարտար եմ այս մասին, և յետոյ բարի կամեցողութիւն ունիմ։ Եթէ քիչ մը կը սիրէք զիս, ասեղնագործութեան վաճառատուն մը կը գտնէք և կը ներկայացնէք զիս, որպէս զի տանս մէջ աշխատելու գործ տան ինծի։

—Ձեզ վաճառատուն մը ներկայացնե՛լ, պոռաց Սըրիզ որ վսեմ ներշնչում մը ունեցած էր, ո՛չ, ո՛չ, Օրիորդ, աւելին կ'ընեմ։

—Ի՞նչ պիտի ընէք, Սըրիզ։

—Անշուշտ, ըսաւ ծաղկագործ աղջիկը, ես ասեղնագործութեան վաճառատուն մը գիտեմ, որուն տնօրէն պաշտօնեան իմ բարեկամուհիներէս օրիորդ մըն է։ Անկէ գործ կ'ուզեմ ձեզ համար, զոր աւարտելէ ետքը ամէն շաբթու կը յանձնէք ինծի և ես ալ վաճառատուն կը տանիմ իմ աւարտած գործերուս հետ, վասն զի իմ վաճառատունս ալ ճիշդ միւս վաճառատան քովն է։ Դուք ալ կ'զգաք, Օրիորդ, որ ասիկա շատ աւելի պատշաճ պիտի ըլլայ ձեզ համար և ես ալ մեծ հաճոյք պիտի զգամ աւելի յաճախ գալու և ձեզ տեսնելու պատրուակ մը ունենալու համար։

Սըրիզ սրտի զեղումով կը սեղմէր Ժաննի ձեռքերը և անոր երեսը կը նայէր աղերսալից դէմքով մը որ կարծես կ'ըսէր.

—Ըսածս մի՛ մերժէք։

—Սիրեցեալ Սըրիզ, մրմռաց աղջիկը, որքան բարի էք և որչափ կը սիրեմ ձեզ։

—Ըսել է որ կ'ընդունի՞ք։

—Այո՛, ըսաւ Ժանն պարզօրէն։

—Ա՛հ, ինչ երջանկութիւն, պոռաց ծաղկագործուհին։

—Հիմա, շարունակեց Ժանն, ձե՛ր վրայ խօսինք, Սըրի՛զ։ Ի՞նչ կ'ընէք, գո՞հ էք։

Եւ Ժանն որ Սըրիզի սրտին փոքրիկ գաղտնիքները գիտէր, շեշտեց այս վերջին խօսքերը։ Սըրիզ քիչ մը կարմրեցաւ։

—Օ՛հ, այո՛, ըսաւ։ Ես այսօր բարի լուր մը ունիմ։

—Իրա՞ւ, ըսաւ Ժանն հիացմամբ։

—Այո՛, պատասխանեց Սըրիզ։ Գիտէք, Օրիո՛րդ, որ խօսեցեալս երկնագործ է։

—Պ. Լէո՞նը։

—Կրնաք պարզապէս Լէոն ըսել, Օրիո՛րդ, պարոնը և տիկինը մեզի պէս գործաւորներու չեն պատշաճիր։ Է՛ ուրեմն, Լէոն բանուորներու վերակացու եղաւ։

—Աւելի աղէկ, սիրեցեալ Սըրիզ։ Կը շնորհաւորեմ ձեզ։

—Եւ կարծեմ թէ, աւարտեց Սըրիզ քիչ մը աւելի կարմրելով, 15 օրէն պիտի ամուսնանանք։

—Ազնիւ բարեկամուհիս, մրմռաց Ժանն քրոջ մը պէս ողջագուրելով ծաղկագործուհին, եթէ ձեզի համար ըրած մաղթանքներս լսուին, դուք նո՛յնքան երջանիկ պիտի ըլլաք որքան արժանի էք։ Կարծեմ թէ դուրս պիտի ելնէիք, չէ՞։

—Օ՛հ, ժամանակ ունիմ, ըսաւ Սըրիզ, և ձեզ տեսնելու ա՛յնքան ուրախ եմ որ։ Օրիո՛րդ, աւելցուց Սըրիզ շփոթելով, շատոնց է որ ձենէ բան մը պիտի խնդրէի, բայց չէի համարձակեր։ Գիտեմ որ ազնուական դասակարգէ էք և թերեւս . . . ։

—Խօսեցէ՛ք, բարեկամուհի՛ս։ Ես ալ իմ մասիս պատրաստ եմ ձեր ուզածն ընելու։ Երկուքս ալ գործաւորուհի չե՞նք հիմա, դուք ծաղիկ շինող ես ասեղնագործութիւն ընող։

—Օ՛հ, միեւնոյն բանը չէ, ըսաւ Սըրիզ ժպտելով։

—Վերջապէս, սիրեցեալ բարեկամուհի, ակա՛նջս ձեզի է, խօսեցէք։

—Է՛ ուրեմն, մտիկ ըրէք, Օր. Ժանն, ձեզի այնքան յաճախ տխուր կը տեսնեմ որ գլուխս կը ճաթեցնեմ ձեզ զբօսցնելու միջոց մը գտնելու համար։

—Ի՞նչ Սըրիզը

—Պիտի կարմրէ՞ք արդեօք եթէ ինծի հետ թատրոն գայիք։ Սրբեմ ամօթ կ'ունենամ . . . ։

—Կարմրի՜լ, բացագանչեց Ժանն յանդիմանական ձեւով մը, օ՛հ, ո՛չ անշուշտ, ազնիւ բարեկամուհիս։ Բայց ես սգաւոր եմ, ինչպէս գիտէք։

—Ճիշդ է, մրմռաց Սըրիզ, բայց պիտի մերժէ՞ք եթէ հրաւիրեմ ձեզ որ ճաշէք . . . մեզի հետ, աւարտեց Սըրիզ վարանելով։

Եւ փութաց աւելցնել,

—Խօսեցեալիս և մօրը հետ։ Իրա՛ւ, գործաւոր ենք, բայց շատ ուրախ պիտի ըլլանք . . . ։

—Օ՛հ, ամենայն սիրով կուգամ, պատասխանեց Ժանն որ չէր ուզեր բան մը մերժել Սըրիզի։

—Է՛ ուրեմն, այսօր, օրինակի համար։

—Շատ աղէկ, ազնիւ բարեկամուհիս։

—Չորսերնիս պիտի երթանք Պէլվիլի մէկ ճաշարանը ուր մեզի պէս պարկեշտ անձեր միայն կ'երթան։ Լէոնի մայրն ու ես ժամը չորսին միջոցները կուգանք կ'առնենք ձեզի։

—Շատ աղէկ, ըսաւ նորէն Օր. դը Պալոէ։

—Բայց մանաւանդ, յանձնարարեց Սըրիզ, շատ մի՛ զարդարուիք, սիրեցեալ Օրիորդ, վասն զի մեզ հետ տեսնելով զձեզ, պիտի հասկնան որ ձեր տարրին մէջ չէք։

—Տղայ էք, մրմռաց Ժանն համբոյր մը դնելով գործաւորուհիին ճակտին վրայ, և ոտք ելաւ մեկնելու համար։

(Շարունակելի)

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՓԱՐԻԶ 1900

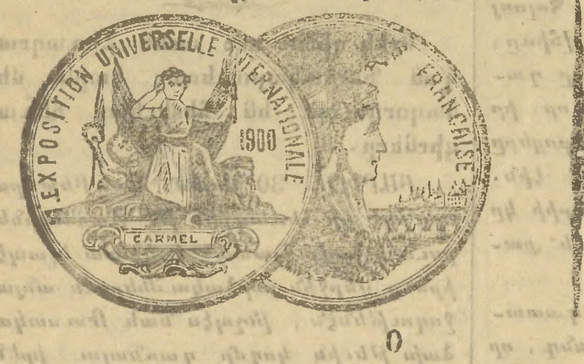

Օ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառաններէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրքէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պօլօնիայի գիտական կաճառէն Բրօֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համալսարանի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ա. Է-ՆՕՐԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,

ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ, ԼԱՄԲԱՐԻ, ՎԱՌԱՐԱՆԻ, ՄՍԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ, ՇԻՇԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԶԱՆԱԶԱՆ ՎԱՃԱՌՈՑ, ԵՒՆ.

ՀԻՄՆԵԱԼ 1870 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ Ա. ԵՂԲԱՐՔ

Կ. Պոլիս, Ֆինճանճըլար, Ամերիկեան խան թիւ 21

Մեր հաւատարիմ ու ժիր գործունէութեամբ յառաջ տարած երեսուներկու տարւոյ սոյն վաճառատունը այսօր, ինչպէս ի Թուրքիա, նմանապէս և յԱմերիկա' իր ստացած պատուաւոր անուամբ, բաղդն ունեցաւ Թուրքիոյ, Ռուսաստանոյ և Պուլկարիոյ համար' միակ ներկայացուցիչն ըլլալ' Ամերիկեան ժամացոյցի հռչակաւոր տան'

NEW ENGLAND WATCH C[ie]

որուն համբաւը տարածուած է արդէն բովանդակ Ամերիկայի և Եւրոպայի երկիրներուն մէջ։ Միեւնոյն վստահութիւնն ու պատիւը շահած ըլլալով նաեւ Ամերիկեան լամբարի և վառարանի են. ֆապրիգաններու առջեւ, մեծ յաջողակութեամբ կրցած ենք նաեւ անոնց միակ ներկայացուցիչն ըլլալ Թուրքիոյ մէջ' կեդրոնատեղի ընտրած ըլլալով միայն ի Կ. Պոլիս։

Վաճառատանս մէջ ամէն ժամանակ պատրաստ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ոսկի, արծաթ և մետաղեայ ժամացոյցներ արական և իգական սեռին յատուկ' խիստ ճաշակաւոր և վերջին նորաձեւութեամբ. ինչպէս նաեւ պիւռօյի և պատի ժամացոյցներ։

Կը գտնուին նաեւ Ամերիկեան ամենավերջին նորաձեւութեամբ ու ամէն տեսակէ, շիշով և առանց շիշի (fanus) լամբարներ, մեծ սրահներու, սենեակներու և գրասենեակներու յատուկ, նաեւ պիւռօյի և պատի յատուկ։ Նոյնպէս նաեւ քարիւղի, փայտի և հանքածուխի վառարաններ' սրահներու և սենեակներու յատուկ են. են. են.։

Թէ' Տեղական և թէ' Գաւառներու յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին ու կը կատարուին փութով և ամենայն ճշտութեամբ։

Սոյն վաճառատունն հիմնուելէն ի վեր մինչեւ ցայսօր ամենայն ուղղութեամբ շարունակած ըլլալով, մեզ համար միմիայն նպատակակէտ ընտրած ենք «Մեր շահը յաճախորդաց օգտին մէջ փնտռել»։

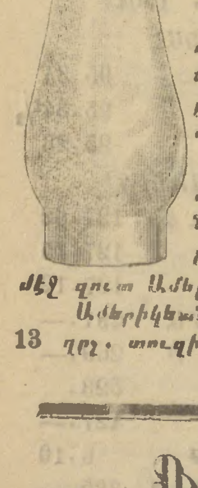

Եւ այսպէս երկար ժամանակամիջոցի մը մէջ, վերջապէս մեր ջանքերն առանց ի զուր վատնած ըլլալու' կարողացած ենք մեծ յաջողակութեամբ Պատ. յաճախորդաց համակրանքը շահիլ։ Պարծանք է մեզ ըսել թէ հանրութիւնն ամենայն գոհունակութեամբ' առանց ոեւէ տեսակէտով խաբուած ըլլալու' օգտուած է սոյն Ամերիկեան վաճառատունէն։

Մեծ յոյս ունինք թէ սոյն վաճառատան մէջ գտնուած ամէն ապրանք, իր տեսակներուն մէջ առկունութեամբ, գեղեցկութեամբ, ճաշակով ու արժէքով միանգամայն պիտի սիրուին ու փնտռուին բոլոր անոնցմէ' որոնք միանգամ նոյն իսկ տեսած են կամ լսած անոր տեսակն ու համբաւը։

Միակ այցելութիւն մը ինքնին կատարեալ փորձ մը պիտի ըլլայ պատ. յաճախորդաց համար, որոնք անաչառապէս պիտի զգան նոյն ապրանաց կարեւորութիւնն' եթէ բարեհաճին փնտռել Ամերիկեան այս վաճառատունն, որ միակ կեդրոնատեղին է Կ. Պոլսոյ մէջ զուտ Ամերիկեան վաճառաց։

Ամերիկեան լամբարի շիշերուն մէկ երկու տեսակին գիներն են, Նո 8 շիշ 13 ղրշ. տուզինան. Նո 14 շիշ' 18 ղրուշ տուզինան։ 50—3

ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

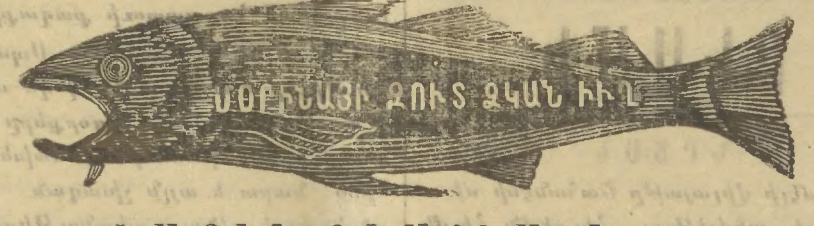

ԴԻՄԵԼ ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա' Պաշի, «պօղաչաճի»ին դէմ թիւ 261

Դեղարանս նկատելով որ' Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելուն առթիւ, Մօրինայի ձկան իւղի մասին եղած խնդրանքները հետզհետէ շատցած է, սոյն խնդրանքներուն և ի մասնաւորի Ազնիւ յաճախորդացս գոհացում մը տալու և փոքր ինչ ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, ուրախ եմ այս անգամ յայտարարելու թէ' մասնաւոր յանձնարարութեամբ մը համաձայն բերել տուած ըլլալովս ՊԷԹԷՐ-ՄՕԼԼԷՐԻ Մօրինայի ձկան իւղին տասիքին տեսակը, ԱՌԱՆՑ ՀՈՏԻ կը ծախուի Դեղարանս' թէ' մասնաւոր շիշերու մէջ և թէ քաշով, ամէնէն փափկակազմ ստամոքսի համար իսկ խիստ ախորժելի ըլլալով, թէ' մեծերու և թէ' տկարակազմ պզտիկ տղայոց։ Ուստի ամէն անոնք' որոնք կը փափաքին խմել թէ' ժամ և թէ առանց հոտի զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարանս, ըստ մէկ անգամ փորձով մը ստուգելու մեր խօսքերուն ճշմարտութիւնը։

Դեղարանս այս առթիւ եւս նկատելով որ քիչ ժամանակուան մէջ պատիւը ունեցաւ բաւական գնահատուիլ արգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով պէտքը կը զգայ իր ուղղութիւնը և նպատակը կրկին ներկայացնել հանրութեանս։

ՆՊԱՏԱԿ.—Գոհ ընել յաճախորդները միշտ' գեղերու թարմութեամբ, գեղագրերու արագ և ճշգրտապահ պատրաստութեամբ, գիներու չափաւորութեամբ և արուեստի խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.—Մաքրութիւն, ապաննխման գրութիւն և պարկեշտութիւն գեղագրերու պահպանութիւնք եղած են միշտ։

Եւրոպական տան մը հետ ալ բանակցած ըլլալով, ամէն շաբթու Զուիցերիական թարմ պատուաստի թիւպեր.(աշը գայիմի) կը հասնին թղթատարով։

Ցիշենք նաեւ ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն մասնաւորապէս ծանօթ ԲԺԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՖ.' որ ամէն Գշ. Եշ. Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանիս մասնաւոր դարմանարանին։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ՖԻՇԵՐԱՑԻՆ ՊՊԱՍ 50—13

ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

	Սզերլին
Դրամագլուխ	12,000,000
Տարեկան ձասոյթ	3,986,000

Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Որ այժմ ձուլուած է ՌՕԵԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, — քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, ուսումնական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կորուստ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին' 12,000,000 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բաւարարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, թիւ 1' ՆՈՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ
ԼՕՆՏՕՆ, 28' ԼՈՄՊԱՐՏ ՍԹՐԻԹ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՊՕՏՏ ՔԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Նո. 4 և 5 Բէչիւք Թիւնէլ խան
Դեր. Գործակալ Էսիրճեի
ՄԱԳՍՈՒՏ Յ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ունին դեռ գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

50—20

ԲԵՀՊԷՐԸ ՄՈՒՍԻԳԻ

(Առանց վարժապետի «Նօթա» սովրելու կերպը)

Նշանաւոր Զայնագրագէտ Թանպուրի ճեմիլ էֆ.ի այս հեղինակութիւնը Նօթայի վերաբերեալ, մինչեւ հիմա հրատարակուած բոլոր գրքերը կը գերազանցէ։ Անոնք որ Նօթայի վարժուիլ կը փափաքին, գնելու են այս կարեւոր հեղինակութենէն' որուն շնորհիւ շաբաթուան մը ժամանակամիջոցի մէջ և առանց մասնաւոր ուսուցչի մը պէտքն զգալու, պիտի կրնան կանոնաւոր հմտութիւն մը ստանալ։ Րէնպերը Մուսիգին Նօթայի և նուագներու ազդ. ներու վերաբերեալ բոլոր կանոնները պարունակելով հանդերձ' քանի չափ ընտիր երգերու և քառասունի չափ ալ փէշրէվ և սէմայիներու նօթաները կը պարունակէ. ուրիշ ոեւէ շարքի և կամ նօթաներու աւելորդ ստակ տալու հարկ չէ մնացած։

Գինը $12^{1}/_{2}$, կազմուածը $17^{1}/_{2}$ ղրշ. է

Կեդրոնատեղին է' Պապը Ալի ճամբէսի ՋԷՄԱՆ գրատունը Նո 38։

Գաւառներու համար 4 ղրշ. թղթատարի ծախք կ'առնուի։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր հայ գրավաճառներու քով։

10—3

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պանչէ Գաբու, Պին Պիր Ջէրիթի դիմաց

Կատարեալ դարմանում ամէն տեսակ փտած ակռաներու, և նմանապէս կը շինէ արհեստական ակռաներ բնական գեղեցկութեամբ։

Ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիյէ, իր բնակարանը։ Եւ ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Գաբու, Պին-Պիր-Ջէրիթին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

50—6

ԶԿԱՆ ԻՒՂԵՐՈՒՆ ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐԸ

Ամենայն ամէն ձկան իւղ գործածելու զօղներուն կը յանձնարարուի ՊԵՐԹԷԼԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂԸ որ կամաց կամաց կը վերականգնէ ուժը' խիստ տկարցած հիւանդներուն և հիմնապէս կը բուժէ առեան ապականութենէ առաջ եկած հիւանդութիւնները, մաղձոտութիւնը, խոյլը (սըրաճա), անարիւնութիւնը, տղոց երեսի և գլխու վէրքերը, հինցած ռոմաթիզմը, ծանր հարբուխը և անոր հետեւանքը եղող թոքախտը, տղոց անդամներուն թուլութիւնը, ճզմածութիւնը, ոսկորներուն ծռութիւնը, մասնաւորապէս տղոց այժմ տալու և առողջութիւնը ամրապնդելու միակ դարմանն է։

ՊԵՐԹԷԼԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂԸ միակ իւղն է զոր Բարիզի բժշկական Ակադեմին ընդունած ու յանձնարարած է հանրութեան վստահութեամբ, կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ. կեդրոնատեղին է Maison L. Frère, 19, rue Jacob, Paris, կեղծը չառնելու համար ՊԵՐԹԷԼ անունը փնտռեցէք շիշերուն վրայ։ Մանր հարբուխ և կուրծքի հիւանդութեանց դարմանումին համար ՊԵՐԹԷԼԻ ՔՐԵՕԶՕԹՈՎ ԽԱՌՆ ԻՒՂԸ փնտռեցէք։

ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ՏԱՌԱՊՈՂՆԵՐՈՒՆ

Պնդութենէ տառապողներուն կը յանձնարարուի ամէն բրիկուան կերակուրին մէջ առնել ԹՐԻՊԼԷՐԱՆ գործածել, անկէ սուրճ գդալ մը խառնելով ջուրի, գինիի կամ կաթի հետ, ինչ որ ամէնէն յամառ պնդութիւնն իսկ անմիջապէս կ'անհետացնէ առանց լուծողներ ու խիթ պատճառելու. և կը կանոնաւորէ կերակուրին արտադրութիւնը պէտք եղած քանակութեամբ, ԹՐԻՊԼԷՐԱՆԻ բժշկաբար արդիւնքը կը տեսնուի ամէն օր հետեւեալ առաւօտ. որուն կանոնաւոր ու երկարատեւ գործածութիւնը հիմնապէս կ'արգիլէ պնդութեան վերադարձը առանց աղիքները բորբոքելու և լուծողականներու նման աղիքները քերելու։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ. ուշադրութիւն ընել պիտակներուն ստորոտը գրուած հետեւեալ հասցէին. Maison L. Frère, 19, rue Jacob, Paris։ Մասնաւորապէս կը յանձնարարուի այն տկլիններուն որոնք շարունակ յուսահատօրէն կը մաքառին պնդութեան դէմ։ ԹՐԻՊԼԷՐԱՆԻ գործածութիւնը օրական հազիւ 20 փարա ծախս կը պատճառէ։ 18 1—18

ՑԵՆՔԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱԹ ՆԵՐԿԵՐ

National Wall coating & Lythite

Աժան, լուացուող, ճեղք չունենալ, ու քերուելու, կը չորնան, վրայ չեն ելներ, գոյներնին չեն նետեր, ջուրի եւ անձրեւի կը դիմանան, եւն. եւն.

Պատանոյի ներկերուն իւրաքանչիւր քառ. արշինը 10—15 փարա
Ներսի և դուրսի » » » » 20—30 »

Տեղւոյս ամէն կողմի Պատ. յաճախորդաց դիւրութեան համար վաճառատունս պատրաստ է սոյն գներով իր վրայ առնել ամէն գործ, թէ' ներկն և թէ գործաւորութիւնը մէջն ըլլալով։

Կարեւորութիւն մը տալ կարգ մը վարպետներու կամ ներկարարներու անհիմն խօսքին, որոնք անձնական շահերու համար մանաւանդ հակառակ են շատ մը օգտակար նորութիւններու.— Այլ հաճեցէք դիմել

Կ. Պոլիս, Ալաճա Համամ, Պագըրճըլար թիւ 26 Գ. ԱՃԷՄԵԱՆԻ և նմոյշներ ու քաթալօկներ ստանալ ուզուած քանակութեամբ։ — Գաւառներ Գործակալներու պէտք կայ, դիւրամատչելի պայմաններով։

20—3

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՅԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ՖԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ասա մէրի իւլ իհրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.		19,534,276
» »	էռմնիյէն »	460,267,203
» »	բրիմի »	1,433,965

Էօմիւր իւքէինի վէ չօճուգլար իչին պիրիքիմլի չէրմայէ իլէ սիկուրթա աքթ իտէր

Եանկըն իւրւէ հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա աքտ իտէր։

Նաքլիյաթ իւրւլարընը իւրւէ մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վըրսըր սիկուրթա աքտ իտէր։

Հիսսէտարանը' 1896տա $18^{1}/_{2}$%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% մէմէլէթէ Թէվզի իթմիշ տիր։

(Տէրսաատէթտէ	Դրէնկ Լիօնէ,
) Նէրքէզ	Անկլօ Աւսթրիան Պանգ,
) Օֆիս	Պանգ Նաշիօնալ Պիւլկար։

Նիրքէթին Պանքէրլէրի

Թաշրալար իչին միւտիրիյէ վէ միւդէթլէրի աճէնթէ գէթալէթի ուհիյէ... ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Ղալաթա, Թահթալըգալէ խան, Պանք Օթթօման գարշըսընտա 31

ՑԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԷՆՆԱ 1860ԻՆ

Գալաթիոյ Հաճօբուլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ' Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. — 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հաշուեն միջոցի ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆրանք։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒՐԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

10—7

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

[illegible]